

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:

Pe un an . . . . . 4 cor. 40 bani.
Pe o jumătate de an . . . . . 2 cor. 20 bani.
România, America și alte țări străine 11 cor. anual.
Abonamentele se fac la „Tipografia Poporului”, Sibiu.

Foaie politică.

Apare în fiecare Duminică.

INSERATE:

să primesc la biroul administrației, (str. Măcelarilor nr. 12).
Un șir puțin prima-dată 14 bani, a doua-ora 12 bani a treia-ora 10 bani.

„Pentru școala românească din Ardeal“.

Acesta e titlul unei mici broșuri, care a fost răspândită zilele astea, purtând semnătura „Un Român din Ardeal“.

Cu strângere de inimă am citit broșura aceasta, dar și cu mulțumire, căci dacă e nespun de grea starea școlii românești din Ardeal descrisă în ea cu desăvârșită cunoștință, în același timp autorul arată și căile mântuirii.

Vestita lege a lui Apponyi, din 1907, și-a dat repede roadele și urmează a pustii ogorul culturii românești.

„Din cele vre-o trei mii de școli populare confesionale române, greco-orientale și greco-catolice — zice autorul broșurei — câte am avut la 1907 în întreaga Ungarie, vre-o patru până la cinci sute au încetat pentru totdeauna, vre-o mii cinci sute până la două mii au cerut ajutorul Statului pentru a se putea susține și mai departe și numai vre-o patru-cinci sute au rămas și pe viitor susținute numai de bisericile românești“.

Dar nici școlile cari au cerut ajutorul Statului și s'au pus prin aceasta sub atârănarea lui până la oarecare punct, nu și-au putut asigura viața; căci Statul nu le-a dat ajutorul, pe motiv că aceste școli nu corespund cerințelor legii în ce privește edificiul sau învățământul.

„Dacă nu vom face tot ce se poate — zice autorul — ca să ajutăm noi școlile acestea, cari singure nu se pot susține, iar dela stat nu au nici un sprijin, în anul viitor din trei mii de școli vom rămânea cu vre-o mii cinci sute până la două mii de școli“.

Urmând cu descrierea stării primejdite a școlii românești, autorul, amintind că legea lui Apponyi a introdus un număr grozav de mare de ore de limbă maghiară, spune că prin aceasta se împiedică în măsură simțită progresul în școlile românești, acestea trebuind să propovăduiască vrând nevrând, în două limbi cultura oficială cerută de legea școlară.

Și nu e numai atât.

„In același timp — zice autorul — ni-a ajuns și învățătoria într'un hal cu neputință. Înălțată în toate chipurile de inspectorii regești de școale, îngrămădiți cu diferite planuri de învățământ și ordinațiuni ministeriale, spionată în modul cel mai nedemn de toate organele administrative, până jos la jan-

darzii dela sate asuprită la alegerile pentru dietă, espusă celor mai cinice și nerușinate vexațiuni (chinuri) în școală și afară de școală și lipsită de un sprijin mai statornic de acolo unde l-a căutat până la o vreme și unde apoi a încetat de a-l mai căuta, ea și-a pierdut echilibrul moral și intelectual și e pe cale de a se instrăina, încetul cu încetul, de poporul din care a ieșit și pe care e chemată a-l crește. Lipsită în mare parte de o cultură națională conștientă și expusă influențelor culturale străine, ea nu ne poate da azi garanția că mâine va mai fi, măcar în parte, ceea ce trebuie să fie învățătoria unui popor“.

Așa se înfățișează starea de azi a școlii românești din Ardeal.

„Totul însă nu e pierdut, — zice autorul, — este o scăpare și ea constă în curățirea izvorului, din care are să pornească cultura în popor. Trebuie băgat suflet nou în propagatorii culturale românești, adică în învățători.“

„S'a constatat, că majoritatea învățătorilor citesc puțin. Vina trebuie căutată în producția foarte săracă pe tărâmul pedagogic-literar.“

„Nu există nici o singură carte și nici o singură revistă românească, pe care s'o găsești pe masa tuturor celor vre-o trei mii de învățători români; în schimb există o revistă ungurească destul de bogată, pe care o trimite gratuit ministerul unguresc al instrucției publice și care — zice autorul broșurei — face printre învățătorii noștri ravagii înspăimântătoare.“

„Numai înființarea unei reviste școlare, care să ajungă în mâna fie-cărui învățător poate înlătura marele pericol, care ne amenință. Dacă vom trimite săptămână de săptămână — continuă autorul — în casa năcăjitului și oropsitului învățător dela țară o revistă bună, îi vom da un sfătuitor bun, un prieten intim, un sprijinitor în ceasuri de îndoială și o făclie luminătoare în lupta contra întunecului și a ispitelor“.

Mai trebuiesc și cărți pedagogice bune, cum sunt cele editate în anii din urmă de Casa școlilor din România. Asemenea cărți ar trebui răspândite gratuit printre învățători.

„Dacă nu vom întemeia în Ardeal — zice autorul — o bibliotecă pedagogică, în care să se publice în curs de câțiva ani o seamă de cărți pedagogice de valoare, care să toarne în suflet, lumină și conștiință în învățătorii noștri, prăpastia în fața căreia stăm va deveni tot mai amenințătoare.“

„Tot astfel se impune publicarea unui Anuar al școlii române din Un-

garla, care să ajungă an de an în mâna fie-cărui învățător și care să-l întărească pentru lupta pe care e chemat s'o ducă“.

Cum însă cuvântul scris nu e de ajuns pentru o propagandă bună, ci e absolută nevoie de propagandă prin graiu, autorul crede că trebuie să se institue:

Cursuri de vară pentru învățători, cari să-i lumineze și să cimenteze legăturile sufletesti.

Un congres al inspectorilor școlari districtuali (protopopii), dintre cari mulți n'au pregătiri deosebite în ale pedagogiei. Prin aceste congrese s'ar introduce o uniformitate pe tărâmul inspecțiunii școlilor și s'ar chibzui multe măsuri.

Un congres al catechetilor (profesorii de religie). În școlile medii (gimnazii) din Ungaria sunt mai multe mii de ucenici la meserii, a căror educație națională și religioasă nu o putem trece cu vederea. Spre a da acestei educații o direcție sănătoasă, trebuie ca toți catechetii să discute între dânșii problemele în legătură cu chestiunea.

Un mijloc, și încă de cea mai mare însemnătate, l-a uitat scriitorul acestei broșuri: *gazele noastre pentru popor*.

E sfânta datorință a preoților, învățătorilor și a tuturor cărturarilor noștri dela sate ca să lucreze cu toată râvnă, ce trebuie să le-o dea primejdia urlașă, ce ne amenință, ca nu numai acolo, unde școala românească e mai mult sau mai puțin primejduită, ci mai vartos unde cultura străină, hatnă și ucigăse, a început să se încalzească, să se răspândească folle naționale chemate să completeze școala românească sau chiar să-i fînă locul, unde lipsește.

Budgetul comun a fost prezentat delegațiilor întrunite în Budapesta. El se prezintă astfel: la *cheltuieli* 457 milioane 903 mii 864 cor., la *venituri* (aceste se compun mai cu seamă din taxa vămurilor) 181 mil. 4790 cor., rămân deci de plătit din partea țării monarhiei 276 mil. 899 mii 74 cor., din cari Austria plătește 176 mil. 107 mii 811 cor., iar Ungaria 100 mil. 791 mii 263 cor. Cheltuielile se împart astfel: ministerul de externe 16 $\frac{1}{2}$ milioane, armata 367 $\frac{1}{2}$ mil., marina (corăbiile de războiu) 68 $\frac{1}{2}$ mil., ministerul comun de finanțe aproape 5 milioane de coroane.

Aceste sunt cheltuielile, pe cari le poartă Ungaria la oaltă cu Austria. Iar pentru ca aceste cheltuieli să se poată face, trebuiesc mai întâi votate de delegațiuni (comi-

tetul cel mare, din care fac parte unii deputați din dieta ungară și din dieta austriacă). Delegațiunile se întrunesc în Viena și Budapesta. În anul acesta se vor ține ședințele în Budapesta.

Inmulțirea slujbașilor. În comisiunea financiară a dietei s'a vorbit și despre înmulțirea fără rost a slujbașilor. Președintele Lang a susținut — și cu dreptate — că prea se înmulțesc funcționarii în țară. E adevărat că și lucrările s'au înmulțit, dar totuși nu așa, ca să fie trebuință de-a spori numărul funcționarilor mereu cu sute de oameni. Ministrul a recunoscut cele zise de Lang, dar aceasta e o întrebare, care trebuie judecată bine. Nici unul dintre domnii din comisiune n'a scos însă la iveală adevărata cauză a înmulțirii funcționarilor. Fie-care deputat, fie-care ministru, fie-care magnat și câți alții își au corțeșii și paraziții (vietăți, cari trăiesc din sângele altor vietăți) lor, cari trebuie plătiți pentru slujbele făcute la alegeri, dar mai ales contra noastră a Românilor. Și cine să-i plătească, domnii? Doamne ferește! Nu plătește Valahul, Slovacul și ceilalți Nemaghiari dări din greu, din cari se fac milioane? Acestea pentru ce sunt?

Va veni însă și vremea, când cu mătură de fer vor fi izgoniți toți trântorii la muncă.

Mandat contestat. Am spus și în numărul trecut, că mandatul deputatului din cercul electoral al Ighiului, unde a reușit, după cele mai ticăloase abuzuri, Maghiarul Szász, numai cu un singur vot față de iubitul nostru fruntaș Iuliu Maniu, a fost atacat înaintea Curții de casație (Curia) din Budapesta. Curtea a respins petiția Românilor, pe motiv, că ar fi fost iscălită și de șase alegători, cari nu știu carte. Totodată a condamnat alegătorii la purtarea cheltuelilor în suma de opt mii. Români nu s'au spăriat însă, căci în timp de 15 zile înaintează un nou recurs.

Alegerea de deputat din Șimlăul Silvaniei. Comitetul executiv al partidului național român, printr'un manifest către alegătorii români din Șimlăul-Silvaniei, îi îndeamnă ca în vederea noii alegeri din acel cerc — în urma vacanței provocate de moartea deputatului ungar Gabriel Ugron — să nu promită (fugăduiască) voturile față de nici o grupare maghiară. Aceasta, că s'a hotărât susținerea unei candidaturi românești, ce urmează, să se fixeze în curând.

Atragem atențiunea cetitorilor noștri din acea parte a locului, ca să spună tuturor alegătorilor români, că e datorința lor a se ține de această îndrumare a partidului nostru național.

Se'nșală. Ziarul socialist maghiar „Népszava” scrie un articol contra Românilor zicând, că ne-am vândut guvernului, lăpădându-ne de cererea votului universal și secret. Aceasta i se pare din cauza comediei cu împăcarea.

Se'nșală „Népszava”, pentru-că Românul a cerut totdeauna votul universal și secret, fiind convins, că numai acesta va răspunde dreptății.

Pentru Rutenii din Maramurăș. Toți căși au scris vre-odată despre poporul nenorocit al Rutenilor din Maramurăș, au constatat, că sunt un popor, care va pieri în curând. Naționalicește sunt deja de mult morți. Preoții lor, lacomi și fără pic de iubire pentru țarmul incredințat lor, au avut un singur

gând: să-i maghiarizeze cât mai curând. Pentru aceea au împănât satele rutene cu școale în cari nu învață nimic în limba lor. Ba au mers și mai departe: au cerut înființarea unei episcopii greco-catolice maghiare și introducerea limbei maghiare în cărțile bisericești. După-ce le-au slăbit astfel sufletul, le-a fost ușor Evreilor încuibăși printre ei să-i ruineze și într'ale averii, cu atât mai vârtos, că din Galiția cea stup de Evrei, mereu au năvălit și năvălesc Evrei peste Maramurășul nenorocit. S'au găsit și între Unguri unii oameni cu durere de inimă, cum a fost mai demult Egán, care a murit însă într'un mod cu totul misterios. Acum de curând a interpelat în dieta din Budapesta deputatul Huszár pe ministrul de justiție, întrebându-l, ce măsuri va lua, ca să scape pe Ruteni de cămătăria grozavă a Cazarilor — așa numesc Ungurii pe Evreii din Galiția, ca să nu supere pe Evreii lor „patrioți” —, ce va face, ca să fie pedepsiți falsificătorii cărților funduare, cari au înșelat o mulțime de țărani, dându-le moșia acestora Cazarilor-Evreilor. Ba acest roiu de lăcuste a trecut și în partea de mijloc a țării, adică în Ungurime, unde încă jefuiește populațiunea. Ministrul a răspuns, că trebuie dovezii pentru cele spuse de Huszár și că pentru câteva cazuri nu se poate spune despre toți, că sunt cămătari.

Au ajuns și ministrii Ungariei să se teamă de Evrei, pe cari ei i-au cocoțat în cărca popoarelor vechi ale țării. Dovezile le vor vedea, când nu numai Rutenii — în Maramur și Români —, dar și o parte mare din Maghiari vor ajunge cerșitori. Atunci va fi prea târziu!

Răzburarea guvernului. Asupra Oltenilor (comitatul Făgăraș) s'a deslănțuit toată furia guvernului, pentru că bravi Români de acolo i-au alungat cu rușine pe candidații jidani la alegere. Gloanțe, scoatere din slujbă n'au fost destul. Acum aflăm, că tuturor preoților greco-orientali li s'a oprit relutul de locuință. Preoților noștri nu le va păsa nimic, și-asa ori-ce ban primit acum de la guvern e banul lui Iuda. În curând ne vom lua noi, dar tot cât ni se cuvine.

Lupta națională a Slovacilor. Slovaci de confesiunea luterană, ca și cei catolici de altminteri, n'au norocul să aibă o biserică națională, căci în Nordul Ungariei sunt protestanți și germani și maghiari. Germanii sunt un fel de Sași — Sașii de Zips — totdeauna guvernamentali, ca și frații lor din Transilvania, iar Maghiarii luterani sunt cei mai mulți Germani și Slovaci renegați sau urmași de-ai renegaților. Scaunul episcopesc din districtul Tisei a devenit vacant. Slovaci naționaliști au început să se miște și să se organizeze, ca să aleagă un Slovac iubitor de poporul său. Acesta i-a speriat pe cei dela foile jidano-maghiare și acum strigă toți „ghivalt” ca să prăpădește patriotismul!

O achitare. Intr'un număr de mai înainte am dat știrea, că redactorul german Orendi (din Bănat) a fost grațiat (i s'a ertat) de pedeapsa închisorii. Când a umblat în primăvara anului trecut prin comunele din cercul electoral, unde-și pusesse candidatura, a fost însoțit de teologul român Ioan Groza. În comuna Alios a ținut Groza o vorbire, pe care a încheiat-o cu vorbele: „Fie-care popor își are cântecele lui, pe cari le cântă, numai pe noi români ne opresc să cântăm „Deșteaptă-te Române.” Alegeți pe Orendi, căci acesta va lucra, ca să se poată cânta acest cântec sfânt

iară la noi.” Un ticălos de scriitor, ca să-și câștige merite, l-a părut la procuror, că a agitat contra statului. Tribunalul din Timișoara l-a achitat însă zilele trecute.

Români și Sași.

În Sibiu apare de 2 ani de zile o foaie săsească numită „Bürger-Zeitung”, care stă aproape de dl Rudolf Brandsch, profesor și deputat dietal ales în cercul Sibiului. Această foaie a declarat dela început, că ea va purta lupta atât pe terenul politic cât și nu mai puțin pe terenul economic.

Majoritatea cea mare a locuitorilor din comitatul Sibiului sunt Români. De aci ar urma, ca Români să-și aibă partea lor, conform numărului populațiunii, în toate corporațiunile comitatului.

Dar lucrurile nu stau așa. Conlocuitorii noștri sași ar voi să deie tot mai mult înapoi pe Români.

În urma ăstorfel de lucruri, dl Nicolae Ivan, asesor consistorial și membru în mai multe corporațiuni ale comitatului Sibiu, a adresat o scrisoare deschisă (ce s'a publicat în „Telegraful Român”) d-lui deputat Brandsch.

În această scrisoare dl Ivan întreabă pe dl Brandsch, că află el cu cale:

1. că în Sibiu din 100 membrii aleși în reprezentanța orășenească, Sașii aleg numai un Român, iar în reprezentanța municipală nici un Român?

2. că la magistratul orășenesc din Sibiu azi nu este aplicat nici un Român?

3. că Sașii din Sibiu, alegători la Ocna-Sibiului, merg cu toții și votează pentru Jidovi — contra candidaților români?

4. că Sașii din Orăștie au făcut un cartel cu Ungurii și Jidovii de acolo, ca să reducă pe Români în viața comunală și municipală din Orăștie?

5. că alegătorii Sași din cercul Vințului de jos au mers toți la vot pentru evreul Maier contra fruntașului nostru Dr. Iuliu Maniu?

6. că alegătorii Sași din Sassebeș fac cartel cu toți străinii, evrei și maghiari, numai ca să smulgă dela Români și mandatul de deputat din acest cerc?

7. că toate cercurile electorale municipale din comitatul Sibiului sunt atât de mizerabil întocmite, încât Români abia avem 3 cercuri cu majoritate românească?

8. că Români după un pact vechiu aveau să aibă 3 posturi de prim-pretori și acum ne-ați redus la unul?

După-ce dl Ivan face toate aceste întrebări (cu mult mai pe larg ca aici) zice: De ce vă scoate ochii o firmă românească în strada Cisnădiei — dar 21 de firme jidovești vă faceți a nu le vedea?

La întrebările acestea directorul foii săptămânale „Bürger-Zeitung” și deputatul Sașilor Sibiului, dl Rudolf Brandsch, a dat un răspuns în foaia susnumită. Părțile mai de căpetenie ale răspunsului sunt:

1. „Sibiu și părțile cele mai multe ale comitatului Sibiu sunt proprietate săsească, — și e datorința noastră națională să nu lăsăm nici un mijloc nefolosit — și cu toată încordarea puterilor noastre — să stăruim, ca să ținem această stăpânire pe seama noastră.”

2. „În lupta economică ce o purtăm cu Români, dornici și năvălitori de a ne scoate din stăpânire, este datoria noastră sfântă și națională, să ne organizăm, căci învingerea va fi pe partea celui ce își organizează trupele mai bine, și de aceea nu vă dăm dreptul să ne faceți imputări, când stăruim să ne păstrăm stăpânirea noastră.”

Celelalte părți din răspunsul dlui Brandsch sunt de mai puțină însemnătate. Dar ce ne-ar mai și trebui să ne spună? Cuvintele de sus cuprind un program întreg de luptă din partea Sașilor contra noastră.

Ne pare bine însă, că dl Ivan, a avut buna idee a aduce odată publice vorba despre aceste stări de lucruri. Credem, că oamenii noștri se vor convinge din acestea, cât de mult bine ne doresc conlocuitorii noștri sași. Iar la urmă să ne dăm și noi seamă mai bine dela cine cumpărăm mărfurile cele multe și pe cine hrănim din sudoarea noastră. Dar despre aceste lucruri vom mai scrie la timpul potrivit.

Din dietă.

În ședințele dietei se vorbește încă mereu despre banca Austro-Ungară. Deputații kossuthiști și alții pe lângă ei, cer mereu ca guvernul să înființeze o bancă de stat ungară deosebită de a Austriei. Se înțelege, că din toate aceste vorbe nu se va alege nimic, cel puțin deocamdată. Vă rămănea și pe mai departe banca austro-ungară, așa cum este.

Deputații unguri vorbesc însă, în legătură cu banca, câte vorbe late și nesărate. Ea un deputat ungar a vorbit despre o groază de lucruri întortochiate la adresa băncilor române.

Gogorița iredentismului nu-i lasă în pace pe deputații maghiari. Ceea-ce e mai de rău în toată prostia lor, e faptul, căci ne învinovătesc de iredentism, pentru că avem băncile noastre românești, cari ajută poporul nostru și în afaceri culturale. Iată ce prăpăstii a vorbit în ședința dela 15 Ianuarie Kossuthistul *Baros*:

Starea economică a Ungariei este cât se poate de nemulțumitoare. Una din cauzele acestei stagnări a dezvoltării economice sunt băncile românești. Acestea fac o politică destul de fâțișe împotriva Statului Ungar și sunt o primejdie mare pentru Ungaria. Băncile românești au un capital total de sute de milioane și au făcut progrese uimitoare.

Banca „Albina” din Sibiu, înființată cu un capital de 3 milioane, învârteste astăzi afaceri de zeci de milioane și este una din băncile cele mai puternice din întreg Ardealul. Asemenea banca românească „Victoria” din Arad a făcut progrese mari înmulțindu-și în scurt timp capitalul.

Ceea-ce se observă mult la băncile românești este, că ele nu se mărginesc a face câștiguri de bani, ci au o menire (întă) națională și culturală.

Ele sprijinesc în toate părțile și pe toate clasele poporului românesc și pregătesc în chipul acesta unirea politică a românilor transilvăneni cu România, pregătesc viitoarea Românie mare. (Zgomot mare în dietă).

Scopul din urmă al românilor este a rupe din Ungaria teritoriul locuit de români și a-l alipi la România. Băncile românești sunt inspirate de un patriotism românesc adânc și de o adevărată dragoste de neam. Dacă băncile ungurești ar fi și ele așa, ar fi bine.

— *Huszár Károly* (întrerupând): „In conștiința de administrație a băncilor românești nu sunt evrei!” (zgomot).

— *Baros* (continuând): Români prin o politică financiară bine chibzuită, pregătesc terenul triumfului lor politic. Unde se scoate la vânzare o avere și mai cu seamă o avere ungurească, vine banca română și cumpără moșia.

Viitoarea luptă între români și unguri se va da pe tărâmul economic și ungurii trebuie să facă eforturi mari, spre a putea ține piept dezvoltării economice a românilor. Altfel românii vor eși biruitori.

Deputatul ungar trece apoi la chestiunea propriu zisă a „iredentismului” român. Spune că tendințele iredentiste ale românilor se pot vedea cu orice prilej. Românii botează chiar și orașele ungurești cu nume românești. Apoi zice:

„Dacă voiți să vedeți unde se află orașele Alba-Iulia și Sibiu, nu aveți nevoie să căutați pe harta (mapa) României. Veți găsi aceste numiri în Ungaria și le veți găsi și pe harta „Daco-României”, care se află pe pereții fiecărei școli primare din România.”

Vorbitorul încheie atrăgând atențiunea conducătorilor politici maghiari asupra tuturor acestor fapte.

Chestia naționalităților și viitorul Ungariei.

Profesorul *Oscar Iaszy*, unul din puținii corbi albi, a ținut la Budapesta o conferință despre „Chestiunea naționalităților și viitorul Ungariei”.

Foarte aplaudat, conferențiarul a spus pe scurt următoarele:

Viitorul Ungariei e legat de chestiunea (afacerea), dacă statul ungar e destul de întărit spre a putea face cu naționalitățile o pace trainică și în astfel de condițiuni ca înaintarea țării să fie asigurată.

Chestiunea naționalităților, la noi în Ungaria, e privită din două puncte de vedere: cel feudal (al nemeșilor mari și mici) și cel democratic (al poporului). Între ele, firește, e dușmănie.

Feudalii vor pacea cu naționalitățile, dar în așa mod ca să-și asigure propria domnie asupra tuturor. Democrații vor și ei pacea, dar mânați de gânduri cu totul contrarii.

E curios gândul ce unii Unguri, cu idei bune de altfel, au despre chestiunea naționalităților. „Ce mai vor naționalitățile? spun ei, când au primit tot ce puteau să ceară — legea naționalităților?” — Da, e adevărat că este așa o lege, dar ea e numai pe hârtie, niciodată n'a fost luată în seamă. Până nu se va da naționalităților măcar o parte din ceea ce au dreptul, nu e cu puțință o pace mai lungă. Partea ce mai mică ce trebuie dată e: libera dezvoltare culturală, o dreaptă și liberă dezvoltare a intereselor lor economice.

Firește nu așa o înțeleg feudalii, dar atunci când Tisza a făcut un pact (legătură) cu Mangra pentru a încheia o pace în formă feudală a chestiei naționalităților, democrații unguri trebuie să se unească cu naționalitățile, în deosebi cu Românii, în scopul unei deslegări drepte a acestei chestiuni.

Dar democrații învinuiesc pe naționaliști, mai cu seamă pe Români, că ar fi clericali. Asta nu e adevărat. Românii au fost întotdeauna prigoniți, singurul lor bun a fost și a rămas Biserica și de aceea au căutat refugiu în biserică.

O dreaptă deslegare în chestia naționalităților e în primul lor în interesul Ungariei și dela ea atârnă viitorul întregii țări.

Profesorul *Zoltán Ferenczy*, care urmează la tribună, învinuiește pe Iaszy, că n'ar fi pătruns în deajuns chestia ce a tratat. Numeste în această privință, autoritatea contelui Ștefan Szechenyi.

Iaszy îi răspunde, declarând că recunoaște această autoritate și arată că Szechenyi a fost și el pentru îndeplinirea cererilor drepte ale naționalităților. Încheie astfel:

„Mă adresez tinerei Ungarii cu apelul să facă eforturi pentru o cinstită și dreaptă pace cu naționalitățile, căci dela asta atârnă viitorul Ungariei”.

Dela Asociațiunea noastră.

Da, a noastră a tuturor, a orașenilor, ca și a sătenilor, e Asociațiunea, căci de câțiva ani încoace lucrarea ei binefăcătoare se întinde tot mai mult asupra satelor. Și noi Românii la sate trăim mai toți.

Acum iară putem da niște vești bune dela Asociațiune. Am spus deja despre fundațiunea de peste o sută de mii a fericitului și pururea pomenitului doctor Grigore Sândeianu. După cum a lăsat el prin testament, o parte din venitul fundațiunii se va împărți, ca burse (stipendii) la elevii dela școlile secundare (gimnazii) și la studenți universitari, iar ceea-

laltă parte se va întrebuița spre alte scopuri culturale.

La 8 Ianuarie erau deja 4751 de țărani membri ajutători ca abonați la „Bibliotecă populară a Asociațiunii”. Acum vor fi de sigur vre-o șapte mii. Un lucru nu se poate mai frumos, care dovedește cât de dornic e țărânul nostru după carte, numai să i-se dea în mod potrivit. Pentru două coroane pe an ori-ce om își poate alcătui într'un singur an o bibliotecă de 11 cărți. Și'n fiecare an se tipăresc alte cărți. Numărul cel dintâiu e o carte scrisă de părintele protopop Dr. Ioan Lupăș, intitulată „*De demult*”, povestire istorică. Numărul acesta e tipărit în zece mii de exemplare, pentru cari de sigur se vor înscrie destui, ca să nu mai rămână nici o carte. Faptul că s'au înscris așa de mulți dela sate trebuie să servească de pildă preoților, învățătorilor, negustorilor și altor fruntași ai noștri, ca să se înscrie membri ordinari cu taxa de zece coroane pe an.

Comitatul Asociațiunii a hotărât să publice cu supraveghierea Asociațiunii o *Biblioteca a scriitorilor de la noi*, din care să apară în fiecare an 4 volume de câte 160 până la 240 de pagini. Cel dintâiu volum va cuprinde bucățile cele mai reușite ale gingașului nostru scriitor Al. Ciura.

Despărțământul Timișoara al harnicilor Bănățeni a hotărât să clădească în Timișoara o *Casă națională*, care să fie proprietatea Asociațiunii. Aici se vor ținea adunările culturale românești, se vor ținea prelegeri și se vor aranja alte petreceri, dar numai românești.

Conferențiarul economic al Asociațiunii a fost însărcinat să cutreiere toate comunele din comitatul Sălăgiului, având să țină prelegeri și să facă propagandă pentru „Biblioteca populară a Asociațiunii.” Din Sălăgiu va trece în alt comitat și-apoi în altul. Fruntașii noștri de pretutindeni îi vor da tot sprijinul cuvenit.

Se lucrează la Asociațiune! De aceea e sfântă datorie a fiecărui Român, ca să fie membru la această tovarășie națională. Până nu vom fi zeci de mii de membri ordinari și sute de mii ajutători, nu putem zice, că ne-am împlinit datoria.

Din Basarabia.

Cetitorii noștri știu, că nu de mult, cu vre-o două luni în urmă, s'a votat în Duma (dieta) rusească legea învățământului primar (la sate). Cu prilejul acesta a fost în dumă o discuție aprinsă asupra întrebării, care să fie limba de propunere în școlile primare? După dezbateri îndelungată s'a hotărât, că în fiecare provincie să se învețe în limba vorbită de majoritatea locuitorilor acelei provincii, rămânând, ca limba rusească să rămână numai un simplu obiect de învățământ, cum ar fi istoria sau geografia.

Dreptul limbei materne în școlile primare s'a recunoscut tuturor naționalităților din Rusia, numai Românilor nu. Cauza o știm. Sărmanii Români basarabeni au ales în dietă deputați tot Români renegați, cum din nenorocire avem și noi în Ungaria câțiva (Nyegre Burdea, Mangra, Șegescu etc), cari nu se mai simț se ca Români, ci votează orice lege anume făcută contra Românilor, numai să a-reta ce slugi josnice sunt. Așa și Basarabeni. Deputații lor au declarat, că Români din Basarabia nu vor limba românească — moldovenească, cum zic ei — în școale. S'au sculat deputații ruși și caucazieni, cari i-au făcut de rușine în dumă din cauza renegatismului (le-

pădării) lor, dar a fost înzădar: majoritatea dumei a votat legea, fără să cuprindă și limba românească ca îndreptățită pentru învățământul primar. Moldovenii din Basarabia au protestat și au trimis totodată și adrese de mulțumire deputaților ruși și caucazieni, cari s'au interesat de limba română, dar se pare, că e prea târziu.

Un frumos protest contra ticăloșiei deputaților basarăbeni a trimis unuia dintre aceștia și prințul român *Dumitru Muruzi*, care decât să se facă slujbaş rusesc și să lucreze la desnaționalizarea Românilor, mai bucuros și-a părăsit averile cele mari — așa e legea muscălească! — și a trecut în România, unde trăiește în sărăcie. *)

Ministrul rusesc Stolipin, un șiret și sugrumător al Românilor ca și ministrii din Ungaria, pregătește acum o nouă lovitură pentru Băsărăbeni. El a întrebat adevărat pe guvernatorul (cărnuitorul) Basarabiei, dacă nu cumva Basarabia e prea mică sau prea mare. Dacă e prea mică, să-i mai alătore câteva județe (comitate rusești din provinciile învecinate, dacă e prea mare, să rupă câteva județe din ea. În cazul dintâiu va înmulți numărul Rușilor în Basarabia, ca să se poată zice, că Românii sunt mai puțini, în cazul al doilea se vor lua tocmăi județe, în cari sunt Românii mai mulți, și-i vor alătura la o provincie rusească.

Și dacă ne întrebăm, cine e de vină, nu putem răspunde decât, că tot Românii, cari au ales deputați niște mișci vânduți străinilor.

Știri politice din străinătate.

Bulgaria. Fostul ministru bulgar Gregor Dimitroff Naciovici publică într-o gazetă din Viena un articol mai lung, în care arată greșelile cele mari făcute de guvernele bulgare de zece ani încoace. Eată o parte din acel articol: Guvernele bulgărești au dus o astfel de politică, încât se poate zice, că ele n'au avut alt scop, decât să pună Bulgaria în vrajbă cu toată lumea. Legăturile externe ale Bulgariei pot zice, că n'au fost corecte, căci în tot momentul putea să izbucnească o ceartă din cauza celei mai mici întâmplări. Înă în anul 1904, când eram la Constantinopol ca reprezentant al țării mele (Bulgaria) am aflat, că între Turcia și România s'a încheiat, dacă nu un tractat formal, în tot cazul o strânsă înțelegere în contra noastră. Era oare cu putință, ca domnitorul Bulgariei să se apuce de o aventură, care nu putea fi nici spre binele lui nici al țării?

Eu am atras atenția ministrului de externe Raicin Petroff, că ținuta lui războinică nu poate avea altă urmare decât primejdierea și mai mult a Bulgarilor din Macedonia. Dar Petroff avea fonduri uriașe de bani, din cari întreținea agitatori, bande și o presă agitatoare.

Adevăratul scop al necontenitelor amenințări a fost, ca să arete îndreptățite în ochii poporului istovit de dări cheltuielile cu înarmările și procurarea de material pentru războiu într-o cantitate, care trecea peste mijloacele statului bulgar.

Naciovici critică apoi foarte aspru ținuta aceasta provocatoare a politicii bulgare și condamnă grandomania (fudulia peste măsură de a se arăta cu mult mai mare) celor cari

se lăudau, că vor da Turciei o lovitură de moarte.

„Dacă într'adevăr vrea cineva să declare războiu, apoi acela nu mai întreabă pe nimene, dacă îi este iertat sau ba. Dar cum Bulgaria nu poate declara războiu fără de învoiala Puterilor (statele cele mari), iar acestea nu i-o vor da, atunci cel mai înțelept lucru ar fi să dea drumul armatei.“

Turcia. În provincia arabă Yemen revoluția contra guvernului turc și a Turcilor peste tot amenință întregimea statului turcesc. Arabii de acolo s'au declarat independenți, alegându-și pe un conducător al lor ca principe domnitor.

Fiindcă bandele bulgare, grecești și albaneze încă se mișcă în Macedonia, e vorba să se introducă dictatura militară, adevărat, că totul se ocârmuește și se judecă după legile militare ca la armată.

Grecia. În Grecia nici acum nu s'au liniștit cei-ce sunt în contra rânduielii bune, care trebuie să domnească într-o țară. E știut, că o parte din poporul grecesc s'a săturat de hojiile și jafurile ne mai pomenite, pe cari le-au făcut partidele, cari au guvernat până acum, și au format un partid nou în frunte cu Venizelos, un Cretan. Cei alungați dela oalele cu carne nu se liniștesc însă. Din ordinul lui Venizelos a fost arestat fostul ministru de războiu Lapatiosis, care a vrut să facă o revoltă în armată contra guvernului de acum. De odată cu el au fost arestați și mai mulți ofițeri.

Holanda. Guvernul holandez vrea să prezinte camerei un proiect de lege, prin care cere mai multe sute de milioane pentru facerea de întărituri (fortărețe) la Vlisangen. Presa franceză, engleză și rusă, adevărat a celor trei țări înțelese contra Triplei-Alianțe, protestează contra acestor fortificațiuni, pe cari le crede îndreptate în contra Angliei mai ales și fiind în ajutorul Germaniei. Holandezii n'au vrut să țină seamă de aceste proteste. Atunci a vorbit chiar ministrul francez contra lor. Nici cu asta nu i au spăriat pe Holandezii, cari sunt de viță germanică și tari la cap, cu toate că sunt un popor mic. Acum cele trei state amenință Holanda, că de nu se va lăsa de gândul acestor întărituri, nu vor mai băga în seamă tribunalul dela Haga, unde după cum se știe, se judecă procese dintre state.

America. Cei-ce au învățat geografia, își vor aduce aminte, că America de Nord e legată de America de Sud prin o limbă îngustă de pământ, numită Panama. Limba aceasta au încercat să o taie mai întâiu inginerul francez Lesseps, care a tăiat și limba de pământ dela Suez, care leagă Africa de Asia. N'a izbutit, mai ales, că a înființat o societate pe acții, în care Jidanii erau stăpâni. Aceștia au făcut să bancroteze. Acum lucrează Americanii din Statele-Unite de Nord la acest canal și-l vor face în curând. Fapta aceasta e de mare însemnătate pentru comerțul lumii, căci vapoarele, cari vor să meargă înspre apus la Asia nu mai au trebuință să înconjoare pe la capătul Americii de-Sud. Americanii se vede însă, că nu vor să facă canalul numai de dragul comerțului lumii întregi, ci mai mult pentru ei, căci au hotărât să facă cetăți întărite la intrarea și ışırea din canalul Panama, așa că să poată opri pe cine vor vrea. Lucrul acesta supără pe celelalte state mari, dar mai ales pe Japonezi, de care se cam tem și Americanii. Cine știe, de nu se vor înocera aceste două state mari.

Politica din străinătate în anul 1910.

Pentru-ca cetitorii noștri să priceapă mai bine deosebitele știri politice, pe cari li le aducem la cunoștință, înșirăm în cele următoare câteva din întâmplările mai însemnate din alte țări.

Moartea regelui Angliei, Eduard al VII-lea, a avut o însemnătate mare pentru politica europeană și orientală (Turcia și Asia). El a ajuns la o înțelegere cu Franca și la o învoială cu Rusia. În legătură cu politica aceasta pretinoasă cătră cei doi dușmani ai Triplei-Alianțe (țările aliate Germania, Austro-Ungaria și Italia), s'a arătat foarte dușmănoasă față de Germania și față de tovarășa ei, Austro-Ungaria. Murind însă Eduard, fiul său Gheorghe al V-lea n'a mai continuat politica aceasta, așa că acum lumea s'a mai liniștit și nu se teme de un războiu între Franca, Rusia și Anglia pe deoparte, Germania, Austro-Ungaria și Italia pe de altă parte. Cu aceste Puteri din urmă ar fi ținut și România.

Cea mai mare turburare s'a făcut când cu anexarea (alipirea) Bosniei și Herțegovinei la Austro-Ungaria. Mai ales Rusia, apoi Anglia — Franca mai puțin — se credea, că vor să înceapă războiu. Când au văzut însă, că Germania sprijinește cu tot dinadinsul pe tovarășa ei Austria, totuș le-a fost teamă și s'au potolit. Acum Bosnia și Herțegovina sunt două țări ale împărăției noastre, fără să mai fi fost trebuința, ca, între alții, și Românii să-și mai verse sângele printre cele popoare sârbești și croate.

Rusia mai ales era foarte supărată, când a văzut, că toată lupta ei diplomatică contra Austriei n'a avut nici o izbândă. Văzând însă, că nu are încătrău, a tăcut, ba la sfârșitul anului ministrul rus s'a întâlnit cu cel german la Potsdam (în Germania), unde s'au înțeles în mod pacinic. Și între Viena și Petersburg s'au început legături mai prietenești, așa că pacea lumii e deocamdată asigurată. Chiar și Englezii, cari sunt supărați rău pe Germanii, pentru-că aceștia îi întrec acum în comerț, se arată față de Germania mai blajini.

Cuibul, de unde poate răsufla viforul cel mai mare, e Turcia. Cine știe, dacă în Turcia nu se va face în curând războiu. Pe de altă parte însă se pare, că guvernul constituțional turcesc se întărește tot mai mult, așa că va avea puterea să înăbușească toate încercările de revoluție ale Bulgarilor, Grecilor și Albanezilor, mai ales, că între guvern și Junii-Turci buna înțelegere se arată tot mai mult. În felul acesta fruntașii Turciei vor putea să lucreze tot cu mai mult spor la regenerarea poporului turcesc, un popor brav și cinstit. Numai de una să nu uite: dreptatea față de toate naționalitățile, nu ca în Ungaria.

Bulgarii își spală murdăriile grămădite de guvernele trecute, cari, ca și cel de acum în parte, vor să facă mereu pe marele. Sârbia s'a cumișit, și are mare lipsă de aceasta. În Grecia nu se știe încă, dacă noul prim-ministru Venizelos va mai putea îndrepta ceva în stările triste de-acolo.

Întâmplări nu tocmăi frumoase am avut în Portugalia. O parte din armată, în tovarășie cu o parte din popor, au alungat pe regele lor — de altminteri un om slab — și au proclamat republica cu un president în frunte în loc de rege. Asta n'ar fi fost nimic, dar s'au apucat să-și bată joc de biserică și de slujitorii ei. De vor merge tot pe calea aceasta, vor ajunge ca în Franca, unde oamenii fără Dumnezeu au ajuns stăpâni — până la o vreme.

*) Di Muruzi a scris o carte foarte frumoasă, tipărită la „Minerva“ în București, despre „Români și Ruși“. Cartea costă 1 cor. 50 bani și n'ar trebui să lipsească de pe masa nici unui Român, mai ales dela noi, cari ducem o viață asuprită ca și frații din Rusia.

O conferință a unui deputat sas.

În numărul trecut am dat pe scurt cuprinsul conferinței ținute în Viena de deputatul sas Neugeboren. În gazeta oficială a partidului sasesc „Siebenbürgisch-Deutsches Tageblatt“ din Sibiu aflăm încă și următoarele amănunte, pe cari e bine să le știm cu toții.

După ce dl Neugeboren și-a ținut conferința, s'a încins o discuție asupra politicii Sasilor din Transilvania. Toți vorbitorii s'au mirat, că Sași țin cu Maghiarii. Între cei ce au luat parte la discuție a fost și deputatul nostru Dr. Alexandru Vajda-Voevod. Acesta a vorbit cu multă căldură pentru o împreună lucrare a tuturor naționalităților nemaghiare, așteptând totodată, ca Sașii să dea ajutor fraților lor Șvabi din Bănat și cealaltă Ungarie. Lupta economică, pe care o poartă Sașii din Transilvania cu Românii, nu poate împedea o prietenie politică. Prin întovărire a Sasilor și Românilor cu celelalte naționalități, Românii ar câștiga în valoare morală, înainte de toate s'ar obicinui cu disciplina (rânduiala și stăpânirea de sine) de fer, care distinge pe Germani și care lipsește încă popoarelor mai dela meazăzi cu sânge mai ușor și cu păreri mai ușurate despre morală. Temerea, că Românii ar înghiți pe Sași, e fără temei. Nime dintre Români nu dorește, zise mai departe deputatul nostru, decât înflorirea poporului sasesc, așa de înaintat în privința culturii, chiar și din motivul, că Sașii să fie și pe viitor învățătorii și măiestrii poporului românesc, care în privința culturală stă cu mult mai jos.

La acestea a răspuns dl Neugeboren, că unde e luptă economică, nu începe prietenie politică. Căzând Sașii în lupta economică, își pierd și bunurile lor culturale și politice. Afară de aceea Sașii se mai despart de Români în privința politicii de azi în mai multe puncte: ei nu voiesc votul universal și secret, nici împărțirea cercurilor electorale, cum vor Românii și altele. Ce privește pe Șvabii din Ungaria, ei nu-i pot ajuta, căci le-ar strica și lor și și-ar face un rău sieși.

Ce ne privește pe noi Românii, mai ales pe cei ce trăim cu Sașii împreună, lucrul e limurit. Vom continua lupta — cinstită — pe terenul economic și pe cel politic, fără ca pentru aceea să nu recunoaștem foloasele mari, ce le-am avut și le avem dela ei, învățând multe în tot ce ne poate ridica starea noastră culturală și economică.

De altcum, cu ținuta Sasilor față de Români, mai cu seamă în jurul Sibiului, ne ocupăm la alt loc al foii noastre de azi.

Din dieta austriacă.

Într'una din ședințele dietei austriace, unde încă se discută proiectele de legi privitoare la banca austro-ungară, pe care o parte din deputații maghiari vor să o taie în două, ca să aibă ei banca lor proprie, deputatul Ceh Dr. Kramarz a ținut o vorbire mai lungă, în care a criticat și pofta maghiarilor de-a rupe banca în două. El a zis între altele, că Ungurilor le merge prea bine, de aceea fac prostii. Vorbele acestea i-au supărat rău pe cei dela gazetele percinnate din Pesta, mai ales că ministrul austriac de finanțe a declarat, că el e întru toate de părerea lui Kramarz.

Ce scriu alte gazete?

„Românul“ (Arad). În ce poate să conștina apărarea limbii românești în instrucția școalelor noastre? În aceea, ca învățătorii noștri să fie la culmea chemării lor, când e vorba de *apărarea drepturilor firești ale școlii* în afară și de felul sau calitatea, din punctul de vedere românesc, al *activității lor în școală*. Și tot de inima dascălilor noștri mai legăm și un alt lucru de căpetenie: Să nu uite de caracterul *confesional* al diplomelor și al școalelor, cari sunt ale neamului și bisericii și li s'au încredințat lor prin mari așteptări și grele răspunderi pentru viitor. Și tocmai de aceea să întrețină legăturile cele mai intime cu poporul, ferindu-l din vreme de rătăcirii, pentru că de nu, tot povara lor se sporește. Abstrăgând dela controlul din partea autorităților bisericesti, care se impune să fie pe viitor mai intenziv, mai complet și mai edificator, se așteaptă un interes mai mare și din partea cărturarilor noștri înșiși și din partea opiniei noastre publice. Opinia noastră publică întreagă trebuie să sară în ajutorul școalelor și dascălilor noștri; controlând mersul lucrurilor, îmbărbătând și remunerând pe cei vrednici, și dând soborului pe cei vrednici de certare. A nu o face aceasta, ar însemna, că nu ne solidarisăm cu curentul de rele îndreptat contra noastră și nu suntem fii vrednici de altă scartă, decât de aceea pe care alții ni-o creiază.

Tot „Românul“ scrie în alt număr: Partidele opoziției maghiare se împotriveau statificării administrației comitatelor și comunelor. Mai întâiu pentru motivul istoric, că municipiile au fost în toate timpurile cetățuile de apărare ale Constituției maghiare, care va să zică a privilegiilor clasei dominante a feudallilor (nemeșilor), în timpurile mai nouă cele mai ferbinți întocmiri ale maghiarizării, ale nedreptății popoarelor nemaghiare.

Partidele opoziționale maghiare cer susținerea neștirbită a autonomiei comitatelor și comunelor, ca mijlocul cel mai potrivit pentru împedecarea naționalităților nemaghiare de-a ajunge vre-odată la valoarea politică potrivită cu însemnătatea lor numerică și cu serviciile făcute statului.

Și statificarea vrea să se facă în contra noastră și susținerea autonomiei se cere, ca fiind în contra noastră. Tot ce se face ori nu se face în Statul Ungar, se motivează cu nedreptățirea noastră. Ceea-ce e nedreptate pentru noi, e prezentat ca fiind în favorul Statului Ungar. Sărăcia noastră e bogăția lui, nedreptățirea noastră este țaria lui, lipsa noastră de cultură este cultura lui, amărăciunea noastră este bucuria lui. Noi protestăm împotriva acestei stări de asediu, în care suntem ținuți aici în țara, pe care o nutrim cu roadele muncii noastre și pe care de o mie de ani vărsăm sângele nostru. Protestăm împotriva acestui mizerabil sistem de guvernare din veacul de mijloc, care se razămă pe nedreptățire ca pe un principiu de stat.

„Revista economică“ (Sibiu). Precum se știe, în ce privește ajutorarea economică din partea statului poporul român a fost până în prezent cum nu se poate mai mașter tractat din partea tuturor guvernelor ungare dela 1867 încoace. Pe când Săcuii au fost și sunt vecinii copiii desmierdați ai guvernului, li se desohid căi ferate nouă și alte căi de comunicațiune, se întemeiază pe teritoriul lor număratoase stabilimente industriale de stat, se sprijinește direct și indirect economia lor de vite, li-se dau ajutoare bănești și împrumuturi

ieftine etc. etc.; și pe când compatrioții noștri Sași se bucură pe toată linia de bunăvoință guvernului, împărțându-se an de an de însemnate ajutoare bănești din fondurile statului pentru protejarea și promovarea industriei indigene — pe atunci Românii în schimbul jertfelor mari de bani și sânge ce aduc pentru susținerea statului, sunt necentenit trecuți cu vederea, de soartea lor nu se interesează oamenii diriguitori ai statului, ținuturile românești sunt lăsate pradă sărăciei și poporul silit a-și părăsi vatra și a lua drumul Americii. Cel mult dacă se deschide în ținuturile românești câte o fabrică de maghiarizare!

Colonizările, câte s'au făcut până acum din partea statului, (departe a fi, ceea-ce ar trebui să fie, lucrări economice menite a potrivii desimea populațiunii și a îmbunătăți condițiile ei de trai, au fost îndreptate toate față contra poporului românesc și cu scopul mărturisit și nemărturisit de a-l nimici pe acesta și economicește.

Ba nu au lipsit nici voci de acelea, cari au pretins deadreptul introducerea monopolului de stat pentru cumpărarea moșilor românești ajunse la licitație publică și în timpul mai nou chiar expropriarea silită a Românilor și colonizarea lor în ținuturi curat maghiare.

Întreprinderile noastre economice-financiare: societăți pe acții și însoțiri, câte avem, nu numai că nu se bucură de nici o bunăvoință și de nici un sprijin din partea organelor statului și ale administrației, din contră sunt expuse în multe părți deadreptul la șicane, făcându-li-se greutăți la înregistrarea firmelor, neprimindu-se numirile și numele românești; la prezentarea faziunilor de dare, la măsurarea contribuțiilor lor, nemai amintind și de alte mici șicane ale poștei și altor organe asupra cărora s'ar putea întocmi un întreg memoriu.

„Gross-Österreich“ (Viena) După înfrângerea îndurată la alegerile din Ungaria a trebuit să se nască la Românii din Ungaria o anumită nemulțumire generală, pentru-că cei-ce nu erau orientați în privința șurubărilor guvernului unguresc, căutau pricinile înfrângerii în conducerea greșită a partidului național român și cereau o activitate mai mare. Guvernul unguresc și cu el dimpreună întreaga presă maghiară se făceau ca și când n'ar ști nimic despre cele ce se petrec în cercurile românești. O tactică, scopul căreia e foarte clar. Tocmai felul cum se prezintă Românii acum ca factor politic, eu gazete zilnice cari luptă una contra celeilalte, le place Maghiarilor. Pentruce să atragă, prin strigăte de bucurie atențiunea potrivnicilor lor asupra greșelii făcute? Asta ar fi foarte neîndemânic, de aceea n'o fac. Românii ar trebui însă să se ferească să dea într'un mod așa de neîndemânic ajutor potrivnicilor lor. Durere însă, că criza aceasta în sânul națiunii române pare că va mai dura încă câțiva timp, cu toate că pricinile ei se găsesc numai în privința deosebirii gradului, după care are să se desfășoare activitatea politică și amândouă taberele stau pe o temelie politică comună, care e programul național. Astfel de întrebări se regulează de obicei prin hotăriri ale partidului, dacă aceasta se face la timp potrivit și starea lucrurilor n'a fost înăsprite prin împotriviri personale. Partidul național român a pășit pe acelaș drum și după-ce a votat conducătorilor, în conferința ținută nu de mult la Budapesta, cu unanimitate încredere, a hotărât de fapt o activitate politică mai mare.

Literatură și știință

Tovarășii.

Îți mai aduci aminte
De-o seară de Crăciun?
Ședeam la voi la masă
Cu noi, un prietin bun,
Știi tu, un om cu minte
De fapte și cuvânt,
Cu inimă sglobie,
Păcat că e 'n pământ.

Tu ne turnai într'una
Din boloboacă vin,
Boresele-și dau seamă
De câneșă și în. —
Afară la fereastră
Cântau colindători,
Și-am stat așa de vorbă
La masă pân' la zori.

E mult de-atunci, vezi bine,
Câți ani, câte nevoi, —
Alți oameni, altă lege, —
Azi nu mai suntem noi
Cei cari ședeam la masă
Cu moșul cot la col.
S'a dus dintre noi sfântul
Și ne-am schimbat de tot.

Ne pare greu să ducem
Un sac pân' la răs-cruci
Așa numai din râvnă
Curată ca să'l duci,
Și te cuprinde ciuda,
Pare că beai venin
Ori foc în loc de apă,
De și toarnă altul vin.

Când stam alături seara,
Pe prisă une-ori, —
Vedeam apusul roșu
Prin umbrele de nori.
Ne lămură bătrânul
Și mâna-i tremura,
Când arăta departe
C'a răsărit o stea.

De ne va duce drumul,
În sus la groapa lui,
Să punem pomenire:
Un zarzăr și un gutui
Pe groapa părăsită,
La cap și la picioare;
Că de vor înflori
În umbra lor nepoșii
Cu drag lor pomeni.

Maria Cunțan.

Nu te pripi...

Niculita lelii Simedreană din Copăcel, strămtorat și el ca alți mulți de valurile vieții, într-o bună dimineață a luat lumea 'n cap și a plecat să adune bani albi pentru zile negre; nu atât pentru el, cât mai mult pentru soția sa și cei doi îngerași gemeni ce-i avea.

Au trecut ani și soția sa nici măcar scrisoare n'a primit dela el, necum să se mai re'ntoarcă acasă; ba în timpul din urmă i-s'a subțiat și nădejdea de al mai vedea vre-odată.

El de altă parte, văzând că după cele vre-o 3-4 scrisori (pe cari ea nu le primise) nu mai capătă răspuns, nu i-a maiscris boambă, nu, căci el ajungând în bună slujbă la un boieriu, trăia fără griji și năcazuri, poate mai bine ca acasă și de aceea și-a pus în cap să nu mai scrie până se va re'ntoarce acasă.

Așa a trecut an după an, până când în cele din urmă tot a trebuit să plece cătră ai săi: cătră căminul părintesc, căci îl ajunsese un dor, pe care nu-l mai putea răbda.

Stăpânul lui, om ca ziua cea bună, îi da multe sfaturi bune și folositoare.

Intre alte multe și bune povețe, mai des își aducea aminte de sfatul: că la ori ce lucru, — și mai ales la lucrurile ce crede, că nu o să aibă sfârșit bun, totdeauna să nu se pripească, ci înainte de a săvârși acel lucru, să se gândească de nou asupra lui, și numai fără muștrare de suflet să-l facă. El a ascultat și totdeauna a văzut, că e bine așa.

Luându-și „rămas bun“ dela iubitul lui stăpân, Niculița lelii Simedreană a plecat spre casă, cu gândul liniștit, că are să facă fericiți pe cei de acasă, cu simbria sa câștigată cu multă trudă, în mai mulți ani de-a rândul.

După călătoria de mai multe zile și săptămâni, în o seară pela cina bună a ajuns acasă.

El, ca să vadă cine e în casă și ce mai fac ai casei, s'a dus încetinel până la fereastră și s'a uitat în casă.

Când a privit pe fereastră, ce să-i vadă ochi? Soția lui ședea pe vatră la foc și torcea, povestind între doi flăcăi tineri și frumușei.

Când a văzut una ca asta, îi veni să răgnească de mânie ca, un leu, și punând arma la ochiu să hotărâse ca să curme viața soției sale; că 'și zicea el: „Eu am muncit zi și noapte atâta ani, pentru ca să-o fac fericită și ea să-și petreacă între tinerii satului? Nu sufer una ca asta, trebuie să piară!“

Dar în momentul când era să sune arma, ca un fulger i-a venit în minte vorba stăpânului său: *nu te pripi, ci te mai gândește încă odată.* Așa a și făcut, și gândindu-se la fapta sa a intrat în casă.

Soția sa aprinzând îngrabă luminarea, sărută de bunăvenire pe doritul și iubitul ei soț, apoi zise cătră cei doi flăcăi ce stau marmuriți lângă vatră: „Acesta e iubitul vostru tată, despre care v'am vorbit de multe ori“; iar cătră soțul său zise: „Acestia sunt iubiții noștri copii, pe cari din recunoștință și iubire cătră tine i-am grijit și i-am crescut, ca să ne putem bucura de ei“....

I. Bota.

Unui urgisit.

Motto: Adio, dar adio și fără revedere,
Pământul să te 'nghită și dracul
să te iee!

Grig. Alex.

Oa să se vadă dragostea cea mare, de care s'a făcut părtaș și de care s'a bucurat fostul inspector — stafie din comitatul (judetul) Făgărașului, pașalâcul Vântului, Szabó Elemér, de tristă și soărboasă pomenire, iată convorbirea între doi învățători, la vestea, că acela se duce, că de voie de nevoie — pleacă:

Întâiul (grăbit): Auzit-ai ceva de nou, frate?

Al doilea (nepăsător): Și ce minune s'auz?

Întâiul: Ce s'auzi?... Veste bună și de bucurie.

Al doilea: Ce bucurie mai putem avea și noi, dascălii, în vremea asta de nevoi?...

Întâiul: Oă se duce necioplitul „pustiitor“ de școale, „împiedecător“ de învățământ și „omoritor“ de orice progres din comitatul nostru!

Al doilea: Ducă-se până unde și-o dus mutul iapa și încă șaptezeci de poște și să stea, când i-oi zice io: ho! și să nu-i mai auzim de nume, cât o fi Hăul!

Întâiul: Facăți-se, frate, voia pe deplin,

Acum și'n vecii vecilor, amin!

Al doilea: A mea și la toată suflarea dascălească

Și la întregă nația românească!

Întâiul: Ducă-se, ducă-l șoimanele prin vâzdub, mai în sus de unde s'au înălțat pân'acum aeroplanele, să piară pe cum pierie fumul și precum se topește ceara de fața focului!

Al doilea: Și să-l mai vedem, când ni-om vedea ceafa, adevă și tu, frate, în luna lui Șohan și la vara calului!

Întâiul: Ducă-se frate, până i-oi zice io: stai!

Al doilea: Și să se mai întoarcă, când i-oi zice io: hai!

Întâiul: Ba mai bine să se ducă:

În munți orunți,

În văi adânci:

Unde popă nu toacă,

Cocoși nu cântă,

Oâni nu latră...

Și să rămâie comitatul nostru:

Curat,

Luminat și

Nespurcat

Oa de Dumnezeu lăsat!...

Al doilea: Amin, așa să fie, așa să fie!

Slavă Ție, Dumnezeului nostru, slavă Ție!... —

Întâiul: Acum hai să cântăm:

„Apa trece, pietrele rămân!“

(și 'ncepură a cânta).

d. r.

In prăvălie.

— O glumă ilustrată. —

În oraș nu-i lucru mare
Când auzi de vre-o 'ntâmplare,
Și cu cât e mai secretă,
Cu atâta-i mai lătită.
Fie lucru mic, ori mare,
Știrea-i iute la picioare.

Așa acum nu de mult,
Prin Sibiu s'a știricit:
Că 'ntr'o boltă oare-care
Und' se vând ștofe, cartoane,
Să dă marfă pe-asteptate,
Ba chiar și pe sărutate.

Ocoșnița lui Flintie
'Naltă și cu chip voinic,
Într'o zi se 'mpodobeste
Și drept la boltă pornește.

— Sorut mâna, pleacă cine!
Poștiți marfă dela mine?
Zise tinărul boltaș,
Cătră scumpul (?) ingeraș.

— Am venit să-mi vinzi și mie
Marfă bună de-o rochie
(Marfa 'ndată fu aflată,
Măsurată, pachetată.)
— Acum spune-mi preț ales
Până nu mă depărtez!

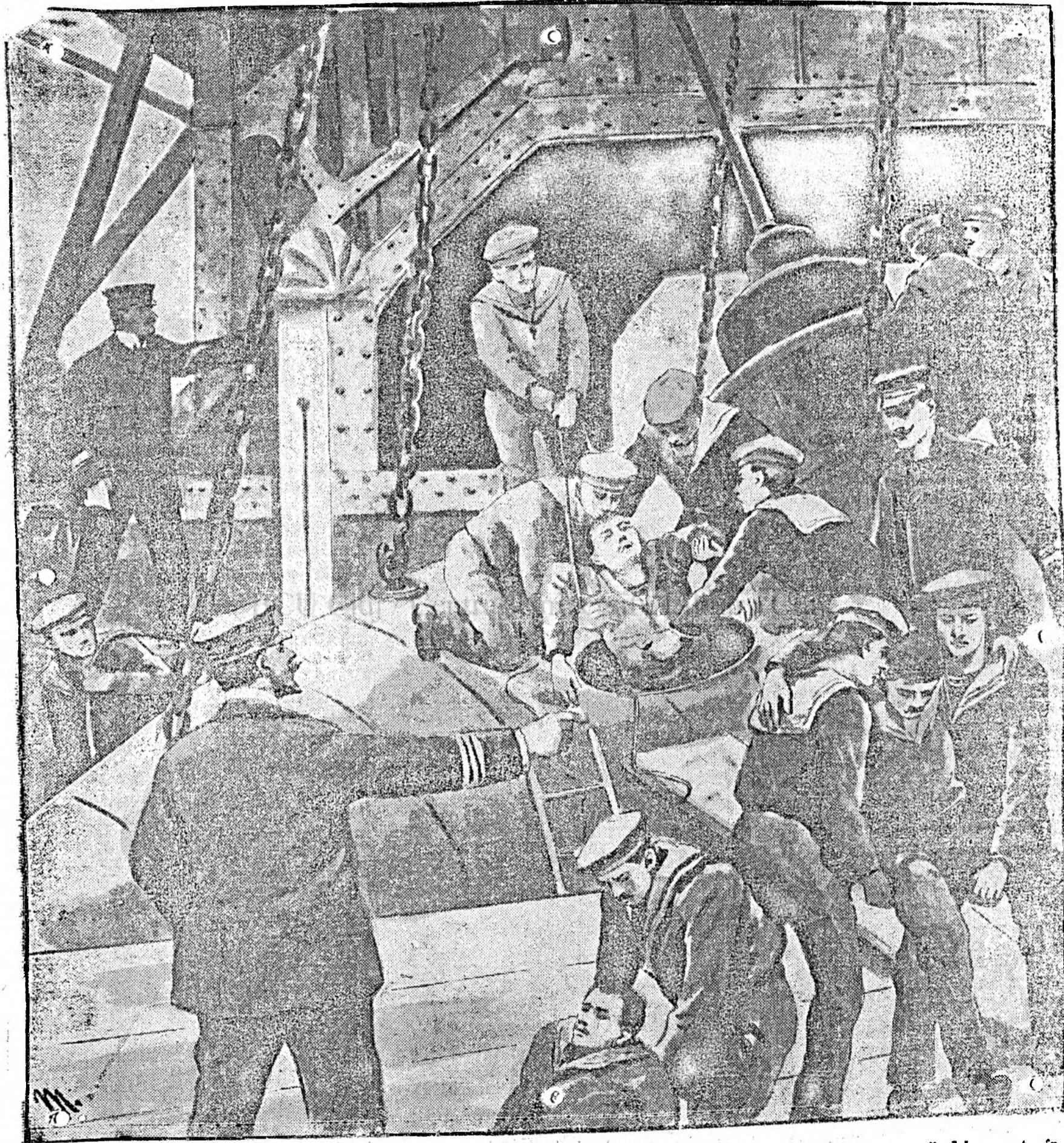
— Dela alta, îți spun verde,
Treizeci floreni aş pretinde.
Dară dela dumiata,
Nu potese nici o păra,
Numai să-mi plătești în rate
Marfa tot cu sărutate.

— Mulțumesc, îmi pare bine! —
Vine buna pentru mine. —
Vine ea la sărutat,
Că eu n'am gură de dat.

alob.

Submarin căzut pe fundul mării.

— Scăparea dela moarte a unor marinari, cari pluteau pe sub apă cu o corabie. —

Flotele (armatele ce umblă pe mare) de războiu ale statelor an acum și corăbii mai mici, cu cari plutesc pe sub apă și de acolo împușcă sau caută să facă stricăciune la corăbiile cele mari ale dușmanului. Corăbiile acestea să numesc *submarine*, adică sub mare. Se întâmplă une-ori, că din cauza stricării mașinei, câte un submarin cade la fund și dacă nu e scos curând, oamenii se înecă din lipsa de aer, cum s'a întâmplat anul trecut cu un submarin francez, apoi și mai 'nainte cu unul englez. Săptămâna trecută s'a scufundat un astfel de submarin în marea de lângă portul german Kiel. După o muncă încordată, care a durat până a doua zi la 4 oare dimineața,

vasul a fost scos la suprafață. Marinarii au scăpat vii, fiindcă au avut cu ei bășici cu aer (oxigen) pentru 38 de oare. Numai un căpitan, locotenentul și un mărinar, cari se aflau într'un turnuleț al submarinului, când s'a scufundat, s'au prăpădit înecați.

Chipul nostru ne arată momentul, în care matrozii sunt scoși din corabia submarină, care, după ce s'a aflat nenorocirea, a fost trasă cu puterea în sus și adusă la locul unde se pun corăbiile ce se strică pe mare. În chip se poate vedea, cum nenorociții matrozi sunt scoși din submarin (care se află mai tot încă sub apă) pe un horn, (în care nu intră apă) și e făcut anume ca cu ajutorul lui

să se poată scăpa oamenii dela moarte în caz de nenorociri. Oamenii cari se pricep la purtarea acestor corăbii zic, că nenorocirea s'a întâmplat în urma umblării cu nepricepere la deschiderea ușilor submarinului, așa că a intrat apă înăuntru. Ba se spune, că cei trei morți mai răsufiau încă, când au fost scoși afară, iar dacă puteau fi scoși cu câteva minute mai înainte, erau scăpați de moarte! Acest submarin a fost construit înainte cu doi ani în Danzig și a costat 1 milion și 400 de mii de marce (peste 1 mil. și jumătate corone). El va fi însă din nou construit.

Știrile Săptămîinii.

Sibiu, 2 Februarie n.

Avis! Prin aceasta facem cunoscut, că din săptămîna aceasta încolo »Foata« nu se mai trimite decât ace lora cari au plătit abonamentul pe anul 1911. Rugăm deci pe toți acela, cari încă n'au trimis prețul abonamentului, ca să-l plătească cât mai curînd. Pe așteptare nu putem da foata.

Abonații cel noi primesc gratis »Călimdarul de părete« pe anul 1911 al »Foiței Poporului«, cum și numeții apăruți dela Anul nou încoace.

Numeri de probă se trimt, la dorință, ori cul gratis.

DI Victor Lazăr, colaborator la foaia noastră și fost redactor al ei din 1901 până în 1903, când a intrat în temnița din Seghedin, a fost ales membru activ al Societății Istorice din București. Dînsul a scos de curînd de sub tipar „Die Südrumänen der Türkei und der angrenzenden Länder“, o lucrare importantă de XXIV și 344 pagini, în limba nemțască, despre Români din Turcia. Unele părți din ea le vom da și noi în traducere românească.

Felicităm călduros pe dl Lazăr pentru această distincție. Domniasa este un bărbat, care de mulți ani muncește cu condeiul. Îi dorim tărie și putere, spre a mai putea înbogăți literatura românească și cu alte scrieri, pe lângă multele povețe și îndrumări, ce se dau de dînsul în foaia noastră, pentru iubiții noștri țărani, atât de asupriți și năcăjiți în această țară.

Spre știre. Călăuziți de dorința ca să facem »Foata Poporului« cât se poate de frumoasă și în ce privește literele și tiparul — ne-am hotărât ca să aducem din Berlin niște mașini nouă de cules, cari vor sosi în decursul lunet Februarie. Cu ajutorul unet astfel de mașini foata se va tipări totdeauna cu litere nouă.

Dela comitat. Consiliul municipal (congregația) al comitatului Sibiu își va ținea adunarea generală ordinară de iarnă Luni în 6 Februarie n. la 9 ore înainte de amiază în sala cea mare a comitatului. Programul adunării cuprinde 134 de puncte.

Pedeapsă meritată. La 8 Ianuarie curatoratul bisericii gr. cat. din Hunedoara a aranjat o petrecere cu joc, la care au luat parte aproape toți Români fără deosebire de confesiune. Petrecerea aceasta românească a fost însă necinstită prin jucarea căsărdușului unguresc. Vina principală la aceasta faptă rașinoasă o poartă, după cum i-se comunică „Tribunei“, familia protopopului român (?) gr. cat., care nici acum nu înțelege, că și numai umbra de străinism la ori-ce manifestare a vieții noastre e un păcat. De aceea cei mai aleși fruntași intelectuali din Hunedoara declară, că nu vor mai lua parte la nici o petrecere aranjată de curatoratul acesta până când nu-și va aduce aminte, că reprezintă biserica românească.

Cărțile funduare ale șoselelor (drumurilor împărătești) de pe teritorul comitatului Sibiu sunt gata. Toate planurile, descrierile și foile funduare ale acestor drumuri, se află

în cancelaria oficiului de drumuri dela casa comitatului. Ori cine le poate vedea până la 12 Februarie n. 1911 și dacă se crede nedreptățit, poate face recurs. Cărțile aceste funduare vor fi gata și pentru celelalte comitate, de aceea recomandăm tuturor celor interesați, comune și proprietari particulari, să vadă cum s'au făcut și dacă cred, că li-s'a încăleat proprietatea, să recureze, căci lăsând să treacă trei ani, nu mai au drept la aceasta.

Vremea în Sibiu și jur. Până mai zilele trecute se părea că noi Sibiienii n'o să avem iarnă grea în anul acesta. În zilele din urmă a început însă a ninge de-a binele, iar frigul a ajuns în decursul acestei săptămîni la 11—13 grade dimineța. Ba Dumineca trecu a, în zorile dimineții, după ce pe noapte a fost nins bineșor, a început un vînt și un viscol grozav cu zăpadă. Tot atunci a fulgerat și trăsnet puternic.

Căi ferate nouă. În Sighișoara, comisiunea comitatului anume însărcinată cu pregătirea construirii de căi ferate nouă pe teritorul comitatului Târnava mare a hotărît, ca vice-comitele să ceară concesiunea (voia) pentru construirea următoarelor căi ferate: 1) Mediaș—Agnita, cu o linie laterală la Ibașfalău; 2) Agnita—Sămbăta-de-jos; 3) Cohalm—Teufelsdorf (?)

Spărgătorul de biserici prins. După cum am spus și în unul din numerele trecute, în trenul care circulă între Cohalm și Sighișoara, a fost prins în fine ticălosul, oare a intrat la vre-o 60 de biserici, ca să le jefuească. E un om sub 30 de ani, cu numele Ilie Aron din Ileni (comitatul Făgărașului). Acum aflăm că Aron a mai fost odată în temnița din Aiud, unde a învățat dela alți criminali, cum se fac spargerile. El încă e o jertfă a creșterii rele de-acasă. Tatăl său, un beutor fără măsură, i-a dat numai pilde rele. Iată ce urmări are beutura rachiului!

Inginer român în slujba guvernului turcesc. Tocmai la capătul cel mai înspre meazăzi al Arabiei, acolo unde se întâlnește Marea-Roșie cu Oceanul-Indic, este o provincie Yemen, unde oamenii suferă foarte mult din cauza lipsei de apă. Autoritățile turcești au cercat în fel și chip să dea de apă, dar înzădar. În urmă s'au adresat către inginerii-geologi din România cu rugarea, să între vr'unul în serviciu turcesc și să încerce să dea el de apă. Dl Gheorghe Botez a primit și zilele trecute a plecat cu câteva ajutoare în spre țara îndepărtată.

Și Ungurii de dincolo de Dunăre știu românește — când au lipsă de bani românești. În orașul Tapolta din comitatul Zala s'a înființat de curînd o societate comercială, care pe lângă firma maghiară a înregistrat la tribunalul din Zalaegerszeg și următoarea firmă românească: „Asociațiunea proprietarilor viilor și pepinierele de vițe americane altoite din districtul lacul Balaton Dr. Siklosi și soții, Tapoleza.“ Scopul societății este producerea, cumpărarea și vânzarea de viță de vie și mai ales exportul viței în România.

Convocare. „Reuniunea de înmormântare din Rășinari“ își va ținea adunarea generală ordinară Mercuri în 2/15 Februarie a. c. la oarele 1 după amiază în edificiul școlii. În numele comitatului: *Aleman Dancășiu*, director. *Maniu Lungu*, cassar. *Șerban Cioran*, secretar.

Izvoare nouă de petrol. De când s'au descoperit izvoarele de petrol (gaz) la Sărmaș, geologii (invățați, cari cercetează lăuntrul pământului) au cercetat mai departe și au aflat, că izvoarele acestea se întind de-alungul râurilor Murăș și Târnava-mare. Acum se vor face săpături (sondări) nouă. Un lucru să bage de samă cei ce au proprietăți, unde vor umbra după petrol: să nu se lase înșelați să-și vîndă locurile pe un preț de nimic. Un loc cu petrol e vrednic zeci de mii și și mai mult de coroane. În România sunt țărani, cari n'aveau două coade de vită în curtea lor și azi au averi de sute de mii de pe urma locurilor cu petrol vîndute cu un preț bun.

Pământ pentru țărani — dar nu la noi. Guvernul Țării Românești are de gând să cumpere vre-o patru sute de mii de hectare — cam șapte sute de mii de jugăre — pământ arător dela spitalele și băncile de asigurare din România, ca să-l împartă apoi la țărani. Acestia îl vor plăti apoi în rate mici împărțite pe mai mulți zeci de ani.

Bani falși. În împrejurimile Reșiței s'au descoperit monete false de aur de câte 10 cor. Monetele sunt de argint și suflă bine cu aur, așa că e greu de a-le deosebi de cele bune. S'a început o cercetare foarte sîngincioasă pentru a afla pe primejdioșii falsificatori.

Al douăzecilea urs. Maiorul Spiess, un vîntor binecunoscut în munții noștri, a împușcat săptămîna trecută o ursoaică voinică, care trăia într'un bîrlog de sub Strunga Dracului (munții Făgărașului). Ursoaica a omorît-o când a dat să iese după cănele, care intrase în bîrlog. Puii, de mărimea unei pisici, i-a adus la Sibiu.

Se poate așa ceva la Sași? În Valhid, consiliul bisericesc săsesc hotărâse urcarea aruncului pentru susținerea școlii confesionale săsești. Ceea-ce nu s'a mai întîmplat la Sași, s'a întîmplat în Valhid: 128 de membri ai comunității săsești au făcut un recurs contra acestei urcări a aruncului, zicînd între altele, că școala lor e mai slabă decât cea românească și că în ea copiii lor nu învață că cere legea. Pe urmă amenințau, că vor cere școală de stat. Invățătorul săsesc s'a apucat și i-a dat numai decît în judecată pentru vătămare de onoare. Când a venit judecătorul în comună, cei 128 de oameni întunecați la minte au declarat cu toții, că le pare foarte rău de vorbele nesocotite, ce le-au pus pe hîrtie și se roagă foarte tare de iertare. Asta a fost foarte frumos dela ei. Și ei, dar și noi Români, cari avem mulți păcătoși proști între noi, putem trage o învățătură: cel-ce-și batjocorește școala confesională și biserica, pe sine se batjocorește și nu e vrednic de-a mai fi socotit om cinstit, mai ales dacă amenință că va chema în ajutor pe dușmanul de moarte al națiunii sale.

Feară, nu om. Săciul Zeiga János se certase rău cu nevasta. Plin de furie, a alergat în curte, a prins căii la căruță, a legat apoi femeia de căruță și a mînat în goana cailor, tîrînd biata femeie pe strada satului. Câțiva oameni au alergat în ajutor și au scos biata femeie aproape moartă, din puterea acelei feară.

Inecat în fân. În Budapesta au aflat într'un grajd un băiat de vre-o 14—16 ani mort în fân. Cercetarea a dovedit, că el s'e furișat noaptea în grajd, ca să doarmă, fiind fără căpătăiu, și ca să-i fie cald, s'a cufundat cît mai mult în fân, unde s'a înădușit.

Din cauza emigrării la America n'au rămas în comuna Meroidorf (comitatul Miercurea) care avea în anul 1890 2370 locuitori, și 1600 de suflete.

E rău cu Evreii din Rusia. Prefectul po- lei din Kieff (Rusia) a dat ordin, ca toți farmaciștii (apotecarii) evrei să părăsească țara la 1 Aprilie a. o. orașul.

Crăjma! Ioan Mușan s'a întâlnit zilele trecute în crăjma din Mag, unde se dusese să cinstască, cu niște neamuri ale nevastei care era despărțit. Inferbântat de beutură și focul certei, a scos un revolver pe care l-a descărcat, fără să nimerescă pe cineva. În văr al nevastei a sărit la el și cu trei împunsături de cuțit l-a culcat mort la pământ. În vărul a căpătat însă trei împunsături de cuțit. El a mai trăit, până l-au dus acasă. Un alt treilea a fost dus în spitalul din Sibiu. Ce să facă unde duce crăjma!

Impușcături de revolvere în camera franceză. În o ședință din zilele trecute a camerei franceze, un tresărit cu numele Gisole a tras mai multe focuri de revolver înspre locurile unde se afla prim-ministrul francez Briand. Acesta a scăpat neatinș, în schimb a fost rănit un alt domn. Nebunul a fost arestat numai decât. Întrebat a declarat, că a vrut să facă moarte de om, da i-ar fi fost tot una, pe cine l-ar fi ajuns glonțul. Din toate vorbele lui s'a văzut că e nebun, de aceea se poate, că în loc de închisoare va merge la casa de nebuni, unde a mai fost odată.

Cum se apără oamenii de frig Noi ne îmbrăcăm în haine groase de postav sau luăm jocul românesc în spate și nu ne mai pasă. Nu tot așa e pretutindeni. În Canada, America-de-Nord, unde e mai frig ca la noi, sunt Indianii, un popor, care nu se aseamănă cu popoarele din Europa. Indianii aceștia umblă și iarna aproape cu totul desbrăcați și nici ei le pasă de frig. Aceștia se deprind însă din copilărie să rabde la frig. Când sunt băeți, îi silesc părinții să se bată cu nuiete. (joarde) pe spate, până li se roșește pielea, apoi trebuie să sară în apa jumătate înghețată a unui râu. După-ace au crescut mai mari, trebuie să doarmă desbrăcați de tot afară, chiar și în nopțile răcoroase. Se nțelege, că mulți se prăpădesc, care a trecut însă prin școala aceasta nu mai știe de boale pricinuite de răceală. Locuitorii din Tibet (în sudul Siberiei în Asia) își ung gros corpul cu o vâpșea neagră unsuroasă, așa că le ajunge și în frigul cel mai mare o haină mai ușoară. Eschimoșii de lângă Polul-Nord se ung din greu pe tot corpul cu untură de pește. Alți Indiani din America de Nord se ung cu un oir de pește putrezit. — Un mijloc bun contra frigului e o hrană bună, de aceea iarna și mâncăm mai bine și mai multă carne. Cel mai prost mijloc contra frigului e beutura. Ea ne încălzește pentru puțin timp, adică ne face nesimțitori, căci ne prostățește, cu atât mai mult însă simțim frigul după aceea. De aceea iarna haine bune de lână și hrană bună.

O groaznică nenorocire de tren s'a întâmplat în Anglia de mează-zi. Unsprezece oameni au fost omorâți, patruzeci răniți. Trenul de persoane s'a ciocnit cu un tren încărcat cu cărbuni. Vagoanele de dinainte au fost în câteva clipe numai bucăți, din cari esiau șepetele de durere ale călătorilor striviți. Călătorii rămași nerăniți au alergat să dea ajutor, dar nu puteau face nimic. În curând veniseră medici și oameni anume cu unelte, cari după o muncă încordată, dar totodată sfâșietoare de inimi, au scos morții și răniții din- tre bucățile de lemn și de fier.

Primejdia revolverului. Doi țigani din Rășinari s'au luat la ceartă în Poplaca. Unul dintre ei, Moise Iam, scoase revolverul și impușcă de două ori asupra celuilalt. Gloanțele însă nu nimeriră pe țigan, ci pe o femeie din Rășinari și pe o fată din Gurarâului, cari tocmai treceau pe-acolo. Fata a fost rănită ușor la mână, femeii i-a intrat însă gloantele în pânțele, așa că acum zace greu bolnavă în spitalul din Sibiu.

Negoțul cu fete și cu icoane și cărți spurcate. Nicăiri, în Europa întreagă, nu se găsește atâția mișei ca în Ungaria, cari se facă negoț cu fete înșelate, pe cari le vând până prin America, Africa și Asia. Negustorii aceștia își au cuibul în Budapesta și sunt toți Jidani. Din partea celorlalte state s'au făcut mereu reclamațiuni la guvernul din Budapesta, așa că acesta s'a văzut silit să mai înfrâneze pe patrioții lui favoriți. Aceștia nu s'au spăriat însă, ci au început un alt negoț, tot așa de murdar, cu icoane și cărți, în cari se arată numai spurcăciuni. Statele străine au protestat din nou contra acestor roade ale culturii patriotice, și acum ministerul a prezentat trei proiecte (planuri) de legi, prin cari să se pedepsească negustorii de felul acesta.

Isprăvuri de-ale Țiganilor. În Boghiș, lângă Sătmăr, au săvârșit niște tâlhari mascați o crimă îngrozitoare. În odaia de dormit a Evreului Mozes Kaufman au intrat noaptea mai mulți, cerând dela bătrân — e de 71 de ani — bani. Cărciumarul le-a dat 80 de coroane, tâlhari însă n'au fost mulțumiți. Nevasta crăjmarului a vrut să strige după ajutor, un tâlhar i-a înșept însă cuțitul în piept, lăsându-o moartă pe loc. Ceialalți tâlhari au rănit greu și pe crăjmar și pe fiul acestuia. A doua zi deja, jandarmii au arestat o laie de cortorari, pe cari îi bănuiau de lucruri slabe. Țiganii, strănși rău, au mărturisit, că ei au făcut tâlhăria la Kaufman, ba au mărturisit și alte furturi.

Omorit de un bou. În abatorul (locul, unde măcelarii taie vitele) din Viena s'a întâmplat mai zilele trecute moarte de om, pricinuită de un bou. Măcelarul Dietl ajuta la tăierea unui bou. Înainte de-a implânta fierul ucigător, vita, altminteri totdeauna blândă, se smuci și-l lovi pe Dietl cu copita în cap. Dietl fu izbit de părete și căzu jos, unde rămase fără conștiință. Au chemat iute doctorul, dar până se vină, măcelarul muri.

Contra celor-ce își vând votul la alegeri. În Statele-Unite din America-de-Nord e la alegeri o corupție (stricăciune morală) aproape tot așa de mare ca și în Ungaria. Și acolo foarte mulți își vând votul, adică cinstea pentru o sumă oarecare de bani. Cei din fruntea statelor au pornit însă o goană în contra acestor ticăloși. Numai în statul Illinois au fost dați în judecată trei mii de alegători, cari au luat bani la alegeri. Când se va face asta și la noi?

Cine ascunde ce-a aflat.... Un factor postal (care duce scrisorile) din Brașov a pierdut primăvara anului trecut trei scrisori, în cari erau 3400 de coroane. Cu toate cercetările făcute, până bine de curând nu s'a putut afla, unde au ajuns banii. Acum vine vestea, că în comitatul Clujului au fost prinși doi lucrători dela o fabrică din Brașov, cari ieșiseră din lucru curând după pierderea acelor bani. Făcându-se cercetări, s'a găsit 520 de coroane în bani și un livret de depuneri la o bancă de o mie de coroane. Nici unul n'a putut spune, de unde au banii. Amândoi au fost arestați și duși la Brașov.

Un om pe un sloiu de gheață. În Budapesta văzură oamenii de pe mal un om pe un sloiu de gheață plutitor. Omul striga după ajutor. Cu o barcă au încercat câțiva să se apropie de acel sloiu, dar n'a fost cu putință din cauza altor sloi, cari veniau pe Dunăre. Nici pompierii chemați în ajutor n'au putut face nimic. Dintr'odată sleiul se confundă și cu el dimpreună și omul, care dispăru printre ceialalți sloi. Se presupune, că nenorocitul a vrut să se sinucidă, sărind de pe pod în Dunăre. Cazând însă pe un sloiu, s'a desmetecit și i-a venit iară dorul de a trăi. Dar nu și-l-a mai putut împlini.

Urmările destrăbălării Ion Carate din Mercuria (comitatul Sibiului) a impușcat pe servitorul Alexe Nagy. Acesta slujise mai de mult în Mercuria, unde e vorba că a trăit pe ascuns în neleguire cu femeia lui Ion. Venind iară la Mercuria, a vrut să-și cerceteze ibovnica cea veche. Mai întâiu beu însă bine, apoi luă o furcă de fier și așa plecă spre locuința stricată. Acolo îl luă în primire bărbatul femeii. Nagy voi să-l străpungă cu furcoiul, Ion luă însă revolverul și-l impușcă.

Berlinul, capitala Germaniei, are acum patru milioane de locuitori, adică aproape în'odată atâția locuitori câți sunt în Transilvania întreagă. În Germania locuiesc în 40 de orașe, cari au peste o sută de mii de locuitori, 20 de milioane de suflete, adică aproape a treia parte din toată populațiunea Germaniei. Aici nu s'au scotite orașele sub o mie de locuitori. Cauza acestei îngrămădări la orașe e creșterea tot mai mare a industriei, adică a fabricilor.

Moarte din cauza zburdălniciei. O slujnică de 12 ani din Brașov a fost trimisă de stăpână-sa până la prăvălie (boltă). Ca că nu-i fie frig, a vrut să se învâlească într-o cârpă mare. Când să și-o pună în spate, a vânturat-o peste cap așa de tare, încât a răsturnat o lampă aprinsă, care atârna de părete. Lampa a explodat și a aprins hainele copilei. Cu tot ajutorul dat, biata fată a suferit arsuri așa de grele, încât după un chin de opt zile a murit.

Peary și polul de mează-noapte. Călătorii nostri cunosc povestea Americanului mincinos Cook (citește Cuc), care se lăudase, că ar fi ajuns la polul Nord, dar a fost dovedit mincinos. Deodată cu el pornise spre pol și Americanul Peary, care încă susținea că ar fi ajuns acolo. Americanii tocmai se pregăteau să-l numească admiral, când niște învățați au constatat, că nici Peary n'a ajuns până la pol, ci cel mult până la o apropiere de 15—20 chilometri (3—4 ciasuri pe dram bun).

Un negoț prost. Negustorul Rozenberg Sándor din comuna ungurească Búdszentihály a falsificat mai multe polițe (cambii, veșale) în valoare de patru sute de mii de coroane, pe cari le-a scos dela mai multe bănci. Șasesprezece țărani, a căror iscălitură o falsificase, au făcut arătare contra lui. Evreul a șters putina, dar în curând a fost prins în Nyiregyháza.

Foc din negrije. Servitorul economiei Eva Popa din Vad și-a chemat câțiva prieteni la un pahar de rachiu. Ca să fie neturburati s'au vărât în șură. Acolo au băut și ca să se simtă și mai bine, și-au aprins și țigări. Amețiți, cum erau, n'au băgat de seamă unde aruncă mucurile, căci în curând s'au văzut înconjurati de flăcări. Ei au scăpat, dar șura, unde au beut, precum și a vecinului I. Cristian au ars împreună cu tot nutrețul.

Cununii. *Sofia Silivestru și Ioan Preșcu* își vor sărba cununia lor religioasă Sâmbătă, în 4 Februarie n. 1911, la 4 ore d. a. în biserică gr.-or. din Sibiu, Suburbiul inferior.

— *Zena Călborean* din Spălnaca și *Ioan Țiercan* din Biertan își sărbează cununia lor religioasă la 12 Februarie n. 1911, în biserică gr.-cat. din Biertan.

Din Cața, unde s'a făcut frumoasa sărbătoare când cu inaugurarea noului edificiu școlar, am primit dela preotul local un răspuns la cele ce ni-s'au vestit nouă cu privire la ținuta dânsului. În copia unei cărți poștale trimise de dl profesor G. Dima se scrie: „Din cauza zăpăcelei celor dela „Gazeta“ au rămas invitațiile menite pentru Cața până astăzi ne-espeditate“. Despre telegramă spune, că din Viena i-a trimis-o un răuvoitor, a cărui aflare a incredințat-o unui avocat de-acolo. În ce privește învinuirea de învrăjbitor, spune, că însuși poporul îi va lua apărarea.

Din parte-ne declarăm următoarele: Informațiunea am primit-o din București din cercul persoanelor, cărora are să li-să mulțumească aceea ce s'a făcut în Cața cu acel prilej. Am avut deci a face cu oameni de bună credință, cari nici n'au vrut să facă chestiune personală, dovadă, că nici n'au dat numele. Noi însă ne-am dat amănuntele referitoare la zizania din Cața cu pările contra învățătorului, contra bătrânului Urs, tatăl profesorului universitar dela Iași, care încă a fost acolo, nici cu neînțelegerile cu protopopul tractului, că asupra acestor fapte e o singură judecatorie cerută să judece: Veneratul consistor din Sibiu. Nici de a doua telegramă, trimisă de preot din Viena nu ne ocupăm. Am constatat pe baza informațiilor primite dela oameni, cărora parochia românească din Cața are să le mulțumească mult, că acolo este o rană, care trebuie arădă, căci e o primădie națională. Ne-am făcut deci datoria de foaie națională și asta cu aprobarea tot a poporului. Amenințări sau cuvinte jocosice *nu ne abat nici când dela îndeplinirea datoriei naționale* de-a scoate la iveală aceea ce e bun, ca să fie de pildă, și aceea ce e rău, ca să se îndrepteze.

Isprăvisem notița de sus, când am mai primit o hârtie iscălită de mai mulți. În ea se spune, că preotul a fost înșelat cu telegrama dela Viena și că dânsul nu produce zizanie în comună, ci între parochieni e ceartă din cauza a vre-o 15 oameni, dar cearta aceasta nu e pusă la cale de preot.

Toate hârtiile privitoare la starea parochiei din Cața le vom înainta forului competent din Sibiu, unde mai sunt și altele, iar noi terminăm pentru totdeauna cu aceste neînțelegeri urâte dintre frați, despre cari ne pare rău, că a trebuit să ne ocupăm în două numere ale foii noastre.

Caz de moarte. *Eliseu Balaban*, comisar de drum comitatens, proprietar și membru al mai multor corporațiuni, după lungi și grele suferințe a adormit în domnul, Vineri în 14/27 Ianuarie 1911, în etate de 58 ani. Rămășițele pământeste s'au așezat spre vecinica odihnă Duminecă, în 16/29 Ianuarie în cimitierul gr.-or. din Alțina. Fie-i odihna ușoară și memoria binecuvântată!

De-ale timpului. Vineri, în 14 luna curentă, au fost viscole mari cu zăpadă pe la Brașov și în Țara-Oltului. Trenul s'a înzăpezit lângă Țințari, așa că a trebuit să vină încă o mașină din Brașov, ca să-l tragă până la Vlădeni.

Viscole mari au fost Dumineca trecută și în România pe la Brăila și Galați, așa că trenurile au sosit cu întârziere foarte mare la București.

Emil Trauschenfels, fost deputat săsesc și înainte de aceea revizor (inspector) școlar al comitatului Sibiu, a murit în Budapesta. Învățătorii noștri mai vechi din comitatul Sibiu își vor aduce totdeauna aminte cu duioșie, ce om bun a fost, căci nu s'a pus niciodată în slujba uritului șovinism, care-i stăpânește pe revizorii școlari de astăzi.

Viscole mari. În Rusia, partea de meazăzi și răsărit au băntuit timp de o săptămână niște viscole, cum nu s'a mai pomenit. Trenurile în spre Batum nu mai pot circula, fițele telegrafice și telefonice sunt rupte. În Batul gimnaziul a fost acoperit cu totul de zăpadă. Nămeți au acoperit casele așa, că numai coșurile (hornurile) mai stau afară din zăpadă. La Novobaiasiff au perit mulți locuitori. În stația Iecaterinoslav un tren a intrat printr'un zid, mecanicul a fost omorât, 15 călători au fost răniți greu. Până acum nici nu se cunosc încă pagubele și moartea pricinuită de aceste viscole.

Ugron Căbor, vestitul deputat maghiar și dușmanul de moarte al Românilor, a murit lovit de gută. El a fost totdeauna unul dintre membrii cei mai însemnați ai partidului Kossuthist și s'a distins mai ales prin ura, ce ni-o purta nouă Românilor din Transilvania, pe cari ne-ar fi vrut ștersi de pe fața pământului. Ura mult și pe Germani, de aceea a încercat să facă o alianță între Maghiari și Francezi, ba chiar și Ruși, contra Germanilor. Aceasta însă nu i-a succes, pentru-că a cerut prea mulți bani dela Francezi.

De pe valea Almașului. În ziua de botezul Domnului a. c. s'a aranjat în comuna Baica o producțiune teatrală-declamatorică cu concursul tinerimei adulte, în favorul nou edificândei școale. Producțiunea s'a început la oarele 7 seara cu următoarele puncte: 1. Tinerete-nebunețe, piesă teatrală. 2. Bărbatul și femeia, dialog comic. 3. Seara pe uliță, dialog cu cântece. 4. Nunta țiganului, piesă teatrală și 5. Rugămintea din urmă, declamare, cari toate au reușit așa de bine încât cugetai că privești nu pe niște feciori simpli de țărani, ci pe o trupă teatrală orășenească cu școală și bine disciplinată. Foarte bine s'au achitat de rolurile lor feciorii Gavrilă Pop în rolul călătorului Bosioc, Ioan Druhora I. Ilie în rolul țiganului Toader, apoi fetele A. Pap în rolul țigăncei Sofronia și V. Druhora în rolul Floriceii cea frumoasă; iar tinerii Remus Druhora și George Druhora prin vocea lor armonioasă ne-au transpus în sferile cele mai plăcute. După producțiune s'a început jocul. A fost o cunună frumoasă de domnișoare și printre ele am observat pe una în frumosul costum național. Era domnișoara V. Roșca, fiica domnului protopop Pavel Roșca, căreia îi ședea așa de bine în frumosul nostru port național. Reușita acestei petreceri se poate atribui numai zelului învățător Ioan Terec din Baica, care în timp de 5—6 ani de când e în acea comună a dovedit că e la înălțimea chemării sale și face cinste nu numai învățătorilor, ci și neamului nostru, pentru-că lucră la lumina și deșteptarea poporului.

Din năcazurile emigranților la America. Autoritățile americane îngreunează tot mai mult imigrarea celor ce vin din Europa. Nu

de mult sosiseră în New-York 14 Români comitatul Sătmăruului, veniți pe adresa telui Ep. Lucaciu. Comisiunea din Ellis i-a respins pe toți, zicând că ei ar fi tot anume de cineva, fiindcă au venit pe aceeași adresă. Toți au avut câte 25—30 lari, toți au fost sănătoși. Dar înzădar, nu trebuit să plece înapoi.

Ultime știri. Tisza la Arad.

Dumineca trecută, marele habș și grof prieten al Românilor, de băga de păr în sin, a fost la Arad. Episcopul român Ioan Papp a dat onoarea lui, un banchet, la care ținut și vorbiri. Conte Tisza a între altele, că e o trebuință istorică înțelegerea dintre Români și Maghiari. Români trebuie să caute modru de intră în „cercul politicii naționale maghiare“, căci astfel își pot sluji mai bine rasa lor, decât în dușmănie cu „națiunea maghiară“. Despre trebuința acestei împăcări trebuie să fie convins fruntașii Românilor, iar conducerea trebuie să o aibă clerul înalt (mitraliții și episcopii), pentru-că Români sunt foarte religioși și ascultă de preoților lor. Acum e momentul cel mai potrivit ca să se facă înțelegerea. Îi pare bine că episcopul Papp are curajul de-a începe o lucrare în interesul general împăcării.

Câtă vorbă, atâta flecărie. Mai tâiu, noi Români n'avem nici o pricină cu poporul maghiar, care și el suferă, drept că nu ca noi, de pe urma stoarcerii cetei feudalilor (conți, baroni și alți nemeși) pururea lacomi de-a stăpâni popoarele nenorocite ale Ungariei fără ca ei să muncească. Despre contele Tisza se știe, că e așa de puternic în partidul guvernamental, încât prim-ministrul nu cutează să facă nimic fără învoirea lui. Pentru-ce nu-și pune problema în cumpănă, ca să se respecte legea de naționalități dela 1868, care fost votată numai de deputații maghiari în contra voinței deputaților noștri mâni de-atunci, cari cereau mai mult? Nu mai uitat ceva: conducătorul poporului român din Ungaria e *Comitetul național român, ales de poporul român* prin reprezentanții săi la conferințele naționale. Dela arhieriei noștri, pe cari sunt datori a-i cinsti totdeauna, nu putea aștepta în zilele acestea grele să se runce în lupte politice, cum fac ceilalți fruntași ai neamului și gazetele noastre dar putem aștepta să nu se pună de curmezișul luptei noastre pentru existența națională. Și, Români buni fiind, nici nu se pun, cu toate ispitirile de manilor noștri.

Un lucru se mai face Tisza a nu ști: că nația românească de opinie nici nu se mai spărie astăzi de amenințările nemeșesti, dar nici nu cade în genunchi cu mulțumită și gând „Să trăiești Măria Ta!“ dar vr'un grof oare-care vine îmbrăcat în piele de oaie, ca să le fâgăduiască micuri.

ECONOMIE

Foloasele tovărășilor.*)

Printre zicătoarele poporului nostru românesc, se aude: „De vrei să fie, ne frânghia în două” și, „Ața de de e subțire, de acolo să rupe“.

— Da, așa este! Dacă în diferite treburi și în diferitele afaceri și în prinderi, să cere unire de puteri și idei, apoi în *Tovărășile țărănești*, să e cu putință să îndoim frânghia de o sută de ori; căci, ele sunt mântuitorii poporului și numai prin ajutorul lor, vom putea ridica și îmbunătăți starea morală, materială și economică.

Prin tovărășii se vor putea aduce îndeplinire și la bun sfârșit lucruri, care nu le poate aduce un singur om, că unde-i unirea, acolo-i puterea.

— „Din picătură se face lac“, se spune în popor.

Fiecare om, punând la un loc părțile lui mică, treptat, treptat, movila face mare. Movila e aceia ce se acumulează și are. Când omul e sănătos, averea îi mulțumește inima și sufletul și ca dovadă că este așa, să avem pe săracii lipsiți de cele trebuțitoare și mai mult ca sigur, că ne vor răspunde:

— Amărăți și pătruși de durere în adâncul sufletului, viața ni-e o muncă grea și am dori cu bucurie să nu mai viețuim în lumea aceasta.

Însă, pentru ca averea să producă bucurie și mângâiere sufletească, trebuie dobândită prin muncă cinstită și prin înțelepciunea și folosirea mijloacelor, dicte de mintea, cu care l-a înzestrat Dumnezeu pe om, când l-a făcut stăpânitorul pământului, cu tot ce se află pe el.

Prin tovărășii, vom putea să ne dobândim capitalul de care avem nevoie în afaceri, vom putea lua moșii de veci în arândă, vom putea exploata codrii și pășuni, de care țara noastră e bogată, vom putea procura cu un preț mai mic de o calitate mai bună lucrurile de care avem nevoie în traiul zilnic; vom putea desfăcu produsele muncii noastre în fine, vom putea să ne folosim de toate bogățiile țării noastre, de care astăzi se folosesc străinii.

Tot prin tovărășii, vom reuși a da cap tuturor dușmanilor, cari se învoiesc să împiedice mersul nostru cooperativ și vom curăți dintre noi, toți lupii înbrăcați în piele de oaie Nemernicii!... Pentru interesul lor personal, se pun în drum spre a nu înainta pe calea economică, poporul țărănesc, temelia sau stâlpii ei, care sunt țara și neamul, să nu fie zdrobiți de o țară străină, care nu are nevoie de produsele noastre.

Când vedem dar că tovărășii sunt atât de folositoare, ce trebuie să facem?...

*) Cititorii noștri cunosc din cele ce le-am spus până acum, numărul cel mare al băncilor și tovărășilor țărănești din România (mii de tovărășii cu zeci de milioane de lei). Conducătorii lor — mai ales în țările străine — nu sunt mulțumiți cu atâtea. Ei vor tot și mai mult. Fiindcă sfaturile date în articolul de sus sunt minunate de bune și pentru noi, le împărtășim și cititorilor noștri, după gazeta „Tovărășia“ din București.

— Să ne strângem rândurile; să ne unim puterile; să ne unim ideile, căci din mai multe ese lumina; să ne unim capitalurile de care dispunem și fiind toți Români un corp și un suflet, să ne întovărășim la îmbunătățirea soartei și la ridicarea neamului nostru românesc, spre a nu mai fi cum zic mulți, și îndeosebi străinii, care se îmbogățesc pe spetele țărănilor și sug din avutul țării, ca șarpele din țâța vacii, că românul e spălător de blide

Să punem cu toții umărul și cu putere să împingem carul progresului, spre a urca dealul înalt și mare ce stă în fața noastră și când vom ajunge în vârful lui, cu dragoste și bucurie să ne desfătăm la priveliștea încântătoare, ce se va desfășura înaintea ochilor, și în care se oglindește o Românie bogată și frumoasă locuită de un popor cult, bogat și civilizat *)

Un asemenea vis frumos, nu se va izbândi de cât prin tovărășii. Iată dar leacul, contra unei boale ce roade în ascuns corpul poporului, îl slăbește zilnic și îl ține pe loc de ani de zile, făcându-l să degenereze, în loc să progreseze. Odată leacul cunoscut, nădejdea se îndoeste, că boala este de vindecată — și că bolnavul slab, gârbov și ofilit, va deveni sănătos, rumen, voinic și frumos la față.

Să ne întovărășim și să ne strângem în număr cât de mare în jurul băncilor și al obștiilor. Băncile și obștiile să le întovărășim în federații și federațiile să le întovărășim în jurul *Federalei centrale din București* **) care e în mărime și în legătură cu toate casele mari de export și de import atât din țară cât și din străinătate, unde produsele și averile țării noastre pot găsi deoseburi de desfaceri.

Cine însă pot îndemna pe sătenii români a se întovărăși, a se grupa și a se asocia în gândiri, în idei, în forțe și în capitaluri, pentru îmbunătățirea soartei, de cât învățătorii, preoții, primarii, perceptorii, notarii și toți fruntașii de prin sate, mai luminați și care au suflet și inimă, punând mai presus de toate, interesul general decât cel personal?...

Să nu uităm și să fim convinși, că popoarele civilizate își dispută puterea pe calea economică și că forța armatei o socotesc de lipsă mai mult pentru susținerea ordinii și a disciplinei interne. Au trecut timpurile de barbarie când învingătorii se făleau, că prin forță au răpit viața la atâtea ființe omenești, le-a însușit și prăpătit averile și le-a cucerit teritoriile. Astăzi biruitor este poporul acela, care cu avuțiile sale satisface cerințele omenești și care n'are nevoie de produsele (mărfurile) altora.

Imi place a crede că glasul duios și armonios a trâmbiței mele va deștepta simțirile în toți Români, cari își iubesc țara și neamul, iar atunci în număr foarte mare se vor strânge și: „Uniți, vom învinge“.

Gr. N. Coatu.

*) Ca și la noi. Ținuturile locuite de Români în Ungaria nu sunt încă ale noastre. Prea mulți străini stăpânesc încă din pământul, care trebuie să fie numai al Românilor.

**) Cum e „Solidaritatea“ din Sibiu pentru băncile românești din Ungaria.

Cărți și reviste.

A. apărut revista literară și artistică „*Luceafărul*“ Nr. 3, 1911, cu următorul sumar bogat și variat: Victor Eftimiu: Înșiră-te, Mărgărite... Ioan Gorun: Din blestem. Ecaterina Pitiș: Cântec (poesie). E. Gârleanu: Scaiul. G. Rotică: În ziua a șasa (poesie). Ecaterina Pitiș: Cântec (poezii). I. Boreia: Shakespeare: Iuliu Caesar. Dări de seamă, de Il. Chendi. Th. Tuibure: Date și documente cu privire la istoricul școalelor române din Bihor, de N. Firu. Ilustrațiuni: Fațada școlii din Cața. N. Grigorescu: Bordeiu țigănesc. (Din colecția Carada).

A apărut Nr. 18 a revistei „*Amicul tinerimei*“, al elevilor dela școale medii. Apare la București Str. Romană Nr. 12. Abonamentul anual 5 coroane. O recomandăm părinților și elevilor de gimnazii.

Poșta Redacției.

Ilie Ocolisan în T. V. Cartea ce o dorești nu avem

S. B. în *Satul-nou*. Serie un inserat în foaie, ori Vă adresați la firma care a anunțat că are de vânzare.

Abonent 3879. Nu avem.

M. Colcer în B. S. *Miclăuș*. Adresa e destul de bine scrisă în foaie. Scrieți acolo. Inseratele să publice pe răspunderea celor ce cer publicarea lor. Despre aceste lucruri noi nu răspundem.

I. Urda în C. Scrie la foaia aceea, unde s'a publicat, căci noi nu cunoaștem nici invenția nici pe inventator.

T. H. în F. Raportul fiind de tot prelung și întretesut cu unele personalități, nu-l putem publica.

Mai multora pe cari îi privesc facem cunoscut, că în numerii viitori vom publica extrase din corespondențele trimise. Dar scrisori lungi despre lucruri mărunte nu putem publica din lipsă de spațiu, altcum ar trebui să facem „*Foaia*“ încă odată așa de mare. Publicăm însă bucurii vești și fapte scrise din cât se poate pe scurt.

Liferări, licități, și arândări.

În 4 Februarie 1911, la 10 oare înainte de amiază, se va licita în cancelaria comunală din Cincul-mare dreptul de pășunat de oi și vite pe un teritoriu de vre-o 1600 jugere. Condițiile mai deaproape se pot vedea la primărie.

Redactor resp.: Nicolae Bratu.

Editura și tiparul: „*Tipografia Poporului*“.

De vânzare

o prăvălie și o cârciumă

aflătoare într-o comună mare românească, nu tocmai tare departe de Făgăraș. Prăvălia și cârciuma e provăzută cu licențe proprii de beuturi spirtoase și de tutun, afacerea e bine cercetată, se face vânzare zilnic de 50—60 cor., despre care proprietarul garantează. Casele constau din cinci încăperi, o culină de iarnă și vară, curte, șură, grajd, fântână, grădină de legumi și de pomi etc., din cauza bătrânețelor înaintate să vinde din mână liberă.

Informații mai deaproape să pot lua la administrația foii „*Olteanul*“ în Făgăraș.

21 1—3

Nr. K. 8/911

20 1—1

not.

Licitațiune.

Comuna *Sicuți* (Kissajó, comitatul Beszterce-Naszód) exarândează pe calea licitațiunii publice în 13 Februarie a. c., la 9 oare a. m., pe un period de 3 ani, ospătăria nouă comunală împreună cu licențe, boltă, evarțir și oadaie pentru oaspeți.

Prețul strigări 1200 coroane, vadiu 10%.

Condițiunile să pot vedea în cancelaria comunală.

Kissajó, 20 Ianuarie 1911.

Primăria comunală.

Prețul bucatelor

In Sibilia la 31 Ianuarie st. n.:

Grâu	Cor. 14,80 până 15,80 de hectolitru
Săcară	— " — " " "
Ovăz	5,80 " 6,80 " "
Cucuruz	8,— " 8,80 " "
Cartofi	2,50 " 3,— " "
Fasole	— " — " "
Plină Nr. 3	88,40 " 84,20 la 100 căilo
" " 4	32,60 " 33,40 " "
" " 5	81,— " 81,80 " "
Silindă	176,— " 196,— " "
Unsoare de porc	192,— " 196,— " "
Sân brut	56,— " 60,— " "
Sân de lumini	76,— " 80,— " "
Sân de lumini topit	92,— " 92,— " "
Săpun	64,— " 64,— " "
Fân	5, 0 " 7,— " "
Lemne de foc nepluite	7,70 " 8,— la met. cub
" " pluite	6,25 " 6,70 " "
Spirit rafinat	1,82 " 1,85 la litra
Spirit ordinar	1,80 " 1,83 " "
Carne de vită pentru supă Cor.	1,20 până 1,68 la chilo
" " " friptură	1,56 " 1,68 " "
" " vițel	1,— " 2,— " "
" " porc	1,40 " 1,80 " "
Oală, 10 bucăți	—,67 " —,60 " "
Un pătrar de miel	1,60 " 3,— " "
Carne de cal	—,80 " 1,— " "

In Budapesta in 1 Februarie st. n.

Grâu de Tisa 78 chilo Cor.	11,55 până 11,72 la 50 chilo
" " 79 " "	11,60 " 11,75 " "
" " 80 " "	11,65 " 11,80 " "
Săcară	7,87 " 8,— " "
Orz	7,85 " 8,30 " "
Ovăz	8,55 " 8,90 " "
Cucuruz nou	5,67 " 5,85 " "

Unsoare de porc Cor. 16,— până 15,— la 100 chilo	
Silindă	139,— " 144,— " "

Sămânță de lăptăniță C. 146,— până 190,— la 100 chilo	
" " trifoiu	132,— " 146,— " "

Porci îngrășați pentru untură C. 1,52 până 1,72 la chilo	
" " carne	1,20 " 1,68 " "
Vițel	1,30 " 1,70 " "

Pe o păreche de miei	Cor. —,— până —,—
" " oi	—,— " —,— " "

Prețul banilor in 1 Februarie n.

	cumpărat:	vândut:
Galbeni	Cor. 11,28	11,36
100 Lei, hârtie	94,60	94,90
100 Lei, argint	98,—	94,60
Lira turcească, aur	21,45	21,85
1 franc sterlingi englezești	23,85	24,05
100 marce, aur	117,10	117,50
100 " hârtie	117,10	117,50
Napoleon	18,95	19,03
100 Ruble rusești, hârtie	253,—	254,50
100 " " argint	242,—	245,—

Târgurile de țară.

(Ziua târgurilor e însemnată după călindarul vechiu.)

- 23 Ianuarie: Armeni, Nadeșul săsesc.
- 24 Ianuarie: Almașul mare (com. Cluj), Măgheraș.
- 27 Ianuarie: Ciozven.
- 28 Ianuarie: Honda.
- 30 Ianuarie: Segedin, Simand.
- 31 Ianuarie: Buteni.
- 1 Februarie: Așel, Jibău, Moeriu, Sântinul-Homorodului, Soborșin.
- 2. Februarie: Hațeg.
- 3. Februarie: Aita-mare, Beiuș, Chibed, Soporul de jos.
- 4. Februarie: Ciuc-Sereda, Covasna, Tășnad.
- 6. Februarie: Reghinul săsesc.
- 7. Alțina, Papoț, Teiuș.

In aceste zile se ține în comunele de mai sus târgul de mărfuri, pe când târgurile de vite, cai, oi, porci, etc. se țin, ca de obicei, cu câteva zile mai înainte.

Nr. 102/911.

16 2—2

Publicare de relicitațiune.

Comuna Apoldul inferior dă în licitațiune publică edificarea casei comunale.

Licitarea minuenă se va ținea în cancelaria comunală la 12 Februarie a. c. st. n. la 2 oare p. m.

Prețul de strigare e 12,970 coroane. Cărămida, varul, nășipul și țigla o dă comuna.

Condițiunile mai de aproape se pot vedea ori când în cancelaria comunei.

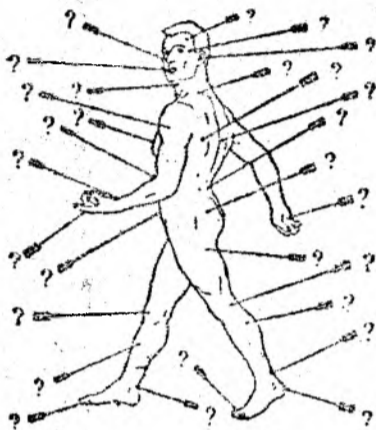
Apoldul mic, la 23 Ianuarie 1911.

PRIMĂRIA COMUNEI:

Vasile Mușoiu,
notar.

Nicolae Dreștean,
primar.

Te doare ceva ?

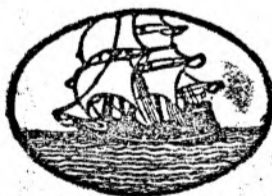

I. Reumital - Fluidul Elza al lui Feller e, după experiențele noastre liniștitor de dureri, vindecător, încetează durerile; repede și sigur vindecă reumă (spurz), slăbire de nervi, junghieri în coaste, influența, dureri de cap, de dinți, de spate, amorțea, durere de ochi, migrenă și multe nepomenite aci Fluidul Elza al lui Feller e folosit cu efect fără pereche la răgușală, catar, dureri de piept și gît și morburii din curent ori răceală. Adevărat e numai dacă pe sticlă este numele „Feller”. 12 sticle mici sau 6 mari, ori 2 sticle speciale, K 5, franco.

II. Vestim apoi, că lumea folosește cu efect distinct și sigur Piulele-Rebarbara de mână al lui Feller, contra durerilor de stomac, zgârciuri, lipsă de poftă, arsuri de fiere, greață, ameteală, rigeli, haemoroide și alte conturbări de m-staire. 6 cutii franco cu 4 coroane. — Să ne ferim însă de imitațiuni și să adresăm acurat așa: 277 14—22

Eugen V. Feller, apotecar

Stubica, Centrala 122 (comit. Zagrab).

Juliu Meinl

Import de cafea și tee

Fabrică pentru cea mai fină

— Cacao și șocoladă —

Filială: 367 5—15

Sibiu — Nagyszeben

Strada Cisanădiei 24

Trimitere pe postă dela 5 chilo în sus franco.

Cereți lista de prețuri și muștră.

Se poate căpăta în tot locu

Kalodont

26 34—42 a lui Sarg

cremă de dinți neisconjurat de lipsă păstrează
dinții curați, albi sănătoși.

Publicațiune.

Să caută un conducător la școala de vie (pepinerie) înființată în comuna Apoldul mic.

În școală se va cultiva 100,000 albu viță. Ca remunerație primește conducătorul dela banca din loc 50 cor. lunar în bani și 4% din vița clasificată.

Conducătorul să angajează pe timp circa 8 luni.

Reflecții au să dovedească:

1. Oă pricep toate lucrurile ce sunt lipsă pentru conducerea acestei pepinerii și un atestat.

2. Purtarea morală prin un atestat munal.

3. Starea materială prin care se garantează o eventuală danna.

4. Condițiunile mai detaliate se pot dela subscrișul.

Concursurile sunt a se așterne subscris până în 15 Februarie st. n. a. c.

Apoldul mic, in 24 Ianuarie 1911.

Insoțire de credit, asociațiune înregistrată în Apoldul de jos.

Vasile Mușoiu,
președintele insoțirii

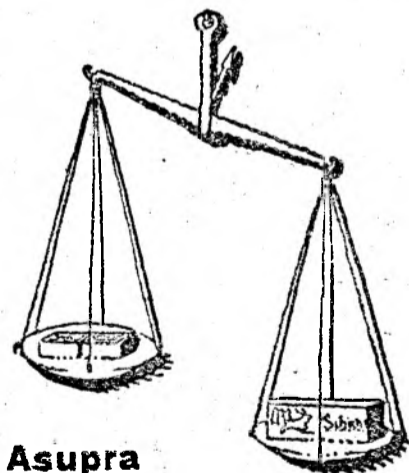
15 2—2

Vinuri bune vechi ardelenesti

se află de vânzare în cantități și mai mici pe lângă prețuri moderate, la

Ieronim Spornic, 922

in Sibiu, strada Zeughofplatz Nr. 13.

Asupra

bunătății, prețului

și greutateii

trebuie grijit la cumpărarea săpunului. Nici un săpun din lume nu ajunge toate însușirile bune a

săpunului cu cerb alui SCHICHT.

Curățenia, capabilitatea lui de spălat, moleșia și ieftinătatea lui sunt de neajuns. 281 5—5

„MUGURUL“

ziare economică-comercială în Elisabetopole
(Erzsébetváros Kisküküllő vm.).

Concurs.

Direcțiunea însoțirii „Mugurului“ prin
asta publică concurs pentru ocuparea postu-
de *vințel* cu termen de 15 Februarie 1911.
Emolumentele cu acest post sunt Cor.
salar anual începător plătit în rate lu-
de decursive.

Dela competenți să cere, să fie absol-
ți ai unei școli de vierit (vințelrit), să
știe limba română, maghiară, eventual și
germană, să aibe scrisoare bună și să poată
dăruce oare-care cauțiune.

La rugare sunt a se aduce atestatele
copie autentică. Actele nu se înapoiază.

Postul este a se ocupa imediat după de-
miră sau cel mai târziu în 1 Martie a. c.

Elisabetopole, 15 Ianuarie 1911.

Direcțiunea.

17 2-8

Se caută un companist

o *prăvălie cu mărfuri* de tot felul, cum
hotel, cari dau anual o învârteală de vre-o
10,000 coroane. Dela respectivul se pretinde,
să aibă un capital măcar de vre-o 4000 co-
roane sau să poată depune altă garanție.

Daă se află vre-o persoană potrivită
se predă și toată afacerea pe răspunderea
ei proprie. Acest companist sau arăndaș se
caută din cauza diferitelor ocupații, ce le are
proprietarul de acum.

Scrisorile sunt a se adresa la Admini-
strația „Foaia Poporului“ sub numele „Un
companist“, de unde se vor trimite respecti-
vului, sau se vor da informații personale. La
scrisori este a se adauga și o marcă de 10
coroni pentru răspuns sau trimiterea mai departe
a scrisorii.
6 4-5

Mare succes

au inseratele în „Foaia Poporului“, unde sunt
citite de mii de persoane de pretutindena,
din toate țările și din toate cercurile sociale,
atât inteligentă cât și popor.

De aceea „Foaia Poporului“ este cel
mai potrivit organ pentru publicarea a tot
felul de inserate: pentru ocuparea sau cău-
tarea unui post, apoi pentru vânzări, arândări,
cumpărări, deschideri de prăvălii și alte in-
stituțiuni, cum și anunțarea a tot felul de
mărfuri și articoli ce trebuiesc persoanelor
singurate sau în familie. — Informații asu-
pra prețului inseratelor se dau cu plăcere la

Administrația
„FOAIA POPORULUI“.

Prețul
Călindarului.

Deși cuprinsul călindarului este cu mult
mai bogat ca în trecut, prețul lui este același,
de 20 *cruceri* (40 fileri), iar pentru trimi-
tarea pe poștă este a se socoti deosebit 5 fileri
pentru un exemplar.

Cine comandă cel puțin 20 *exemplare*
și le plătește înainte cu cîte 20 *cruceri* bu-
nă, mai *capătă două călindare pe deasupra*
și se trimit toate acasă plătite de poștă.

Acei care cumpără 25—50 *exemplare*
și *capătă cu 14 cr. (28 fil.)*, delă 50 *bucăți*
în sus cu 12 *cr. (24 fil.)* unul, dar *trebuie să*
plătească și poșta la primire.

Banii trebuiesc trimiși totdeauna
înainte. Numai comande delă 30 *exemplare*
în sus se trimit și cu rambură, adică să se
plătească la scoaterea delă poștă. Mai puțin
de 30 *exemplare* nu se pot trimite neplătite
înainte, din cauză că atunci vine prea scumpă
poșta.

A apărut „Călindarul Poporului“.

Care este cel mai bun
și mai ieftin Călindar?

— „Călindarul Poporului“

— care apare de 26 de ani și cuprinde aproape 200 de pagini —

Știți va răspunde ori și cine, care a cetit „Călindarul Poporului“. Asta a fost și în trecut,
dar cu atât mai mult în acest an.

Dovezile sunt următoarele:

„Călindarul Poporului“ spune, — pe lângă însemnarea exactă a sărbătorilor de peste an, — *cum*
va fi vremea în anul 1911, după Călindarul de 140 ani; apoi toate cele de *lăpsă* despre poștă, telegraf, și *ștampete*
etc., precum și numele tuturor bărbatilor noștri cari stau în fruntea *Consistoarelor române gr.-or. și gr.-cat.* După aceea
urmează date despre școlile noastre populare, despre *gimnaziu, pedagogii, teologii, școlile de fete*, cum și numele *pe*
locul unde se află reuniuni culturale, reuniuni de femei, reuniuni de cântări, reuniuni de meseriași, reuniuni de
binefacere, reuniuni de agricultură, însoțiri de credit etc. etc. La toate aceste reuniuni e pus și numele tuturor *con-*
ducătorilor lor.

Tîrgurile sunt foarte bine controlate

și întocmite — altcum ca în anii trecuți — atît după luni cît și după ordinea alfabetică a comunelor.

După acestea urmează: Partea Literară

care cuprinde o sumedenie de articole de tot felul, dintre cari amintim următoarele:

„Cântecul muncii“ poezie de Octavian Goga.

„Om de potcă“ novelă de Ioan Agârbiceanu.

„Cătănia Țiganului“, anecdotă de Teodor A. Bogdan.

Un articol despre jubileul de astă-vară al Impăratului și Regelui nostru *Francisc*
Iosif I., (cu chipul împăratului).

Poezii din popor, adunate de prin diferite comune.

Borta vîntului, povestire de M. Eminescu.

Dela Sibiu spre Rîmnice, un articol cu multe ilustrații din Sibiu și jur.

Povestea ursului și a porcului, poveste de I. Dragoslav.

Un articol despre *Björnsterne Björnson*, (cu chipul lui), mare învățat din țara
Norvegiei, care a scris mult bine despre Români.

Românii și moartea lui Dr. Lueger, primarul Vienei (cu 2 chipuri: al lui Lueger
și țărani cari au fost la Viena).

Cîntece voinicești, culese de E. G. din: Porumbacu de jos, Ocna-Sibiului etc.

Di Nicolae Iorga și partidul naționalist din România (Cu chipul marelui nostru
învățat din România).

Un articol despre *portul românesc*. (Cu multe chipuri din Săliște, Rășinari, Poiana,
apoi români din Basarabia, Macedonia etc.)

Mai multe *poezii de Haralamb Călămăr*: Drept egal, Fetelor, Invidie, Durerea mea.

Mai la urmă, anecdotă de *Speranța*. — De ce sunt unii oameni albi, unii brunși
și alții negri de tot?

După acestea urmează un articol despre **Aurel Vlaicu**, aviatoru
nostru renumit cu mașina lui de zburat. (Acest articol e ilustrat cu mai multe
chipuri foarte frumoase între cari: portretul lui, mașina de zburat, mașina cum
se vede în aer la diferite înălțimi etc.)

De mare valoare pentru ori-cine este articolul:

Execuția asupra averilor mișcătoare, scris anume pentru
înțelesul poporului, de *Dr. Alexandru Vasile*, un avocat din Sibiu, bine cu-
noscut în tot jurul Sibiului.

Acest articol cuprinde între altele următoarele: *Timpul efectuării execuției, Sistarea*
execuției, Obiectele deținute de altul, Execuția contra soției, Obiectele cari nici odată nu se
pot cuprinde, Urmările execuției, dreptul de zalog, Excindere, Licitatia. Cu toate lămuririle
legii vechi și legea nouă de acum doi ani.

Acest articol singur e vrednic atît cît e prețul călindarului. Cine nu va
avea în viață lipsă a ști aceste lucruri pentru el sau un neam ori prietin al lui?
E lipsă a ști toate acestea atît cel ce i-se face o execuție cît și acela care cere
execuția contra cuiva. Astfel că acest călindar are valoare pentru toți anii viitori.

Un articol frumos și interesant se află scris despre **Vasile Stroescu**
marele binefacător al neamului nostru, sufletul nobil care a dăruit neamului
atîtea sute de mii coroane. (Articolul e însoțit de fotografia marelui mecenat.)

Urmează apoi un articol despre răposatul *Ioan Russu Ștrălanu* (cu chipul
lui), care a înființat „Călindarul Poporului“ și „Foaia Poporului.“

Iar după acestea se începe **Răvașul anului**, care încă se întinde pe o
sumedenie de pagini, cuprinzând: toate lucrurile mai de căpetenie petrecute
peste an, cum au fost **alegerile și lupta noastră națională** ect. Iar dintre
lucrurile petrecute în străinătate amintim **Revoluția din Portugalia** cu *mai*
multe chipuri. Între cari: *Regele Manuel, atacarea palatului, orașul Lisabona,*
milita cu tunurile cum trec pe partea poporului etc. Aceste chipuri nu le
are nici un călindar.

„Călindarul Poporului“ cuprinde cu totul
peste 40 de chipuri!

Faimoșii *Mangra, Slavici și Brode*, cari au părăsit pe fruntașii poporului nostru și
s'au dat în brațele Ungurilor, încă își iau partea lor. Un renumit desemnător român le-a
pus pe hârtie chipurile lor în felul cum au umblat după groful Tisza, ca să facă împăcare,
adeacă o căpătuială bună pe sama lor. Aceste ilustrații satirice și de tot hazul sunt foarte in-
teresante, cum sunt prinse de pictorul nostru. Afară de acestea mai sunt o seamă de alte chipuri.

Se caută comercianți și alte persoane potrivite, cari ar dori să
vândă „Călindarul Poporului“. Toate comanda sunt a se adresa la:

Administrația „Foaia Poporului“
în Sibiu-Nagyszeben.

Aviz important.

Subscribul, un Român Transilvănean, am onoare a aduce la cunoștința onoratului public român din Câmpulung (Bucovina) și jur, că cu 1 Ianuarie s. n. 1911, am preluat

hotelul, restaurantul și cafeneaua
din
Câmpulung-Bucovina,

pe care îl voi conduce cu cea mai bună îngrijire, și voi servi la ori-ce timp cu *mâncări bune, calde și răci, prenum și bere, vinuri și liqueruri* escelente din țară și străine. Toate localitățile sunt provăzute cu mobilier nou.

Rugând onoratul public român pentru binevoitorul sprijin, semnez

Cu toată stima

NICOLAE MOGA

358 8-3

hotelier.

Spre binevoitoare atențiune!

Subscribul aduc la cunoștința onoratului public, că primesc spre executare *edificări de case mari și mici* precum și *reparaturi*. Fac planuri și preliminar pe lângă prețurile cele mai ieftine. 13 2-3

Michael Huber

zidar diplomat și anteprenor de case

Sibiu, Schlachthausgasse 16/18

500 Coroane

plătesc celui-ce ar mai căpăta vre-odată durere de dinți ori li va mirosi gura după-ce va folosi apa de dinți a lui Bartilla, o sticlă cu 80 fl. Ed. Bartilla-Winkler Vien. 19/1. Sommergasse 1. In Sibiu: la farmaciile: in Piața mare 19; in Piața mică 27: strada Cisnădiei 59; ulița Turnului (Saggasse); ulița Ocnei 2; farmacia Tentsch; Meltzer, str. Gușteritei și str. Cisnădiei. In Bistrița: farmacia lui Herbert Bebeșul-ăsese: farmacia Lederhölger: Sighisara: farmacia lui Ligner.

Să se ceară pretotindenea apriat apa de dinți a lui Bartilla. Denunțări de falsificare vor fi bine plătite. La locurile unde nu să poate căpăta, tomi 7 sticle cu 5 cor. 80 fl. franco. 25 23

Câteva cuvinte asupra boalelor secrete

Este trist, — dar în realitate adevărat că în vremea de azi e bătătoare la ochi mulțimea de oameni, a căror sânge și sucru trupești sunt stricături și cași în urma ușurării din tinerețe și prin deșchiderea reței și-au redus și sistemul nervos și puterea spirituală. E timpul să se ia măsuri să se evite ca să dea tinereții deslușiri blaz-vitoare, să se evite și amănunțite la tot ce privește viața sexuală, — trebuie să se ceară cărui omzeală să-și încredințeze fără teamă, fără șchiță și cu încredere măcarurile lor secrete. Dar nu e la deajuns încă a deșchidă aceste măcaruri ori și cui, ci trebuie să se căutăm unii astfel de medic specialist, competent, care știe să dea asupra vieții sfaturi bune sexuale și să ajute a morburilor ce deja eventual există atunci apoi va faceți existența boalelor secrete.

De o chiamare atât de măreț și pentru acest scop e institutul renumit în toată țara și în străinătate PALOCZ, medic de spital, specialist, (Budapesta VII, Rákóczi-ut. 10), unde pe lângă deșchidă cea mai strictă, primește ori-cine (atât bărbații cât și femeile) deslușiri asupra vieții sexuale, unde sângele și sucru trupești ale bolnavului să curgă, nervii să se întărească, tot organismul să se întărească de materiile de boală, chimuri să sufletești să se liniștesc.

Fără conturbarea ocupațiilor simle dr. PALOCZ vindecă deja de ani de zile repede și radical cu metodul său propriu de vindecare, căzăr și cazurile cele mai negleșite, ranele sifitice, boala de țevă, beșică, nervi și țira spinării, facapaturile de confuzie a minții, urmările onaniei și ale sifitice, erecțiunile de spermă, slăbirea puterii bărbătești (impotență), vătămăturile, boala de sânge de piele și toate boalele organelor sexuale femeiești. Pentru femei e sală de deșchidare separată și se ține separată. In ceace privește cura, depășirea nu este păsedă, căci dacă cineva, din ori ce curăz să ar putea veni în persoană, atunci cu plăcere și se va da răspuns amănunțit foarte discret prin scrisoare (in epistolă) și de ajuns a se alătura numai marca de răspuns. Limba română se vorbește perfect. După încheierea curei, epistolă se scrie, ori la dorință să retransmit fișă. Institutul se ținește și de medicamente speciale. Vizitele se primesc începând de la 10 ore a. m. și până la 6 ore p. m. (Duminică până la 12 ore a. m.) Adresa: Dr. PALOCZ, medic de spital, specialist, Budapest IV. Múzeum-körút 13. 68 86-

Trimiteti băteji la cursul practic de altoiti

>Mugurul< însoțire economică-comercială Elisabetopole (Erzsébetváros, Kisküküllő vm.)

ALTOI DE VIE

calitate distinsă, pe lângă prețurile cele mai moderate, soiuri de vin și de masă, viță americană cu și fără rădăcină, ochiuri de altoit, viță europeană cu rădăcină. — Se află de vânzare la:

Însoțirea economică „Mugurul“ Elisabetopole (Erzsébet-comercială, város, Kisküküllő vm.)

Material disponibil în altoi peste două (2) milioane.

Școalele de altoit n'au fost atacate de peronosporă. — La cumpărări pe credit 316 9— cele mai ușoare condițiuni. — Plătire pe 10 ani cu 7%.

La cerere preț-curent și instrucțiune gratis și franco. — Însoțirea primește gratis elevi pentru învățarea altoitului și manipularea școalei de altoi.

Prima condițiune de reușită este de a folosi material solid!

Singurul institut de asigurare ardelean

„TRANSYLVANIA“

Strada Cisnădiei 5.

SIBIU

Strada Cisnădiei 5.

recomandă

Asigurări împotriva focului

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile etc. pe lângă premii recunoscute de cele mai efine, și în cele mai favorabile condiții, cum și

Asigurări asupra vieții

(pentru învățători și preoți români gr.-or. și gr.-cat. dela așezămintele confesionale cu avantajii deosebite), pe cazul morții, și cu termen fix, cu plăți simplă sau dublă a capitalului; asigurări de zestre (copii), pentru serviciul militar, și asigurări pe spese de înmormântare, mai departe asigurări de accidente corporale, contra infracției (furt prin spargere) și asigurări de pagube la apeducte. 18 83—

Sumele plătite pentru pagube de foc până la finea anului 1909 K 4.831,168-51

Capitalul asigurate pe viață achitate 4.571,035-31

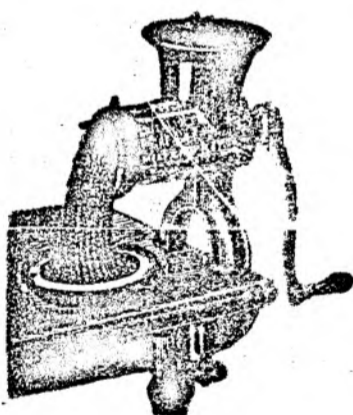
Starea asigurărilor cu foc K 112.045,412—

sfârșitul anului 1909 viață „ 10.847,132—

Fonduri de întemeiere și de rezervă . . . . . 2.309,387—

Prospecte în combinațiile cele mai variate se trimit și se dau gratuit orice informații în birourile Direcției, strada Cisnădiei Nr. 5 și la toate agenturile.

Persoane versate în Acțiuni, cari au legături bune, se primesc în serviciul Institutului în condiții favorabile.

Cor. 1-90

Partile constitutive dela mașina de tocat carne. a) Inel de capac, b) Dăruit, c) Cuțit, d) Șerf dela întorcător, e) Întorcător, f) Melciul, g) T

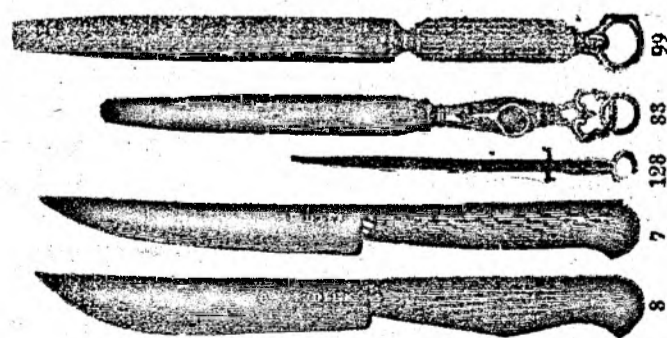
— Fiecare să capătă separat. —

Mașini de tocat carnea

Nr.	8	5	8	10	12	20	22	32	cu roată de repa-
taie pe minut	1/4	1/2	3/4	1	1	1 1/4	1 1/2	1 3/4	kg.
1 bucată cor.	3-10	3-80	5-80	6-20	6-	12-50	9-50	19-	

Fiecare mașină, prin introducerea unui umplător de cărnați se poate folosi cu umplător de cărnați — 1 umplător de cărnați cor. — 46.

Cuțite de carne

sub garanție pentru fiecare bucată dela până la 90 fileri — calitate bună dar garanție dela 44 până la 68 fileri.

Oțel-magnet-diamant de Dick

Nr. 99 intr. lung. 36 cm. cor. 4-70

Nr. 88 intr. lung. 29 cm. cor. 3-40

Nr. 128 intr. lung. 19 1/2 cm. cor. 1-60

Cuțit de împuns

Nr. 7 cu mână albă:

Lungimea tășului 6 7 8"

cor. 1-50 1-50 1-80

Cuțit de ucis

Nr. 8 plăsele poliite cu împunsătoare

aramă:

Lungimea tășului 4 1/2 5 5 1/2 6 7 8"

cor. 2-10 2-40 2-70 2-90 3- 3-40

Oțelele și cuțitele Dick sunt fără seamă, cele mai bune, ce le pot recomanda.

CAROL F. JICKEL

SIBIU și ALBA-IULIA.

Ludovic Ferencz,

croitor de bărbați,

Sibiu, str. Cisnădiei Nr. 12,

recomandă p. t. publicului

cele mai bune stoffe de lână
în mare asortiment

noutățile

posite chiar acum, pentru halne de bărbați stoffe englezești, franjezești și indigene, din cari se execută după măsură cele mai moderne vestimente precum: Sacko, Jaquete, și halne de talon, cu prețuri foarte moderate.

Deosebită atențiune merită noutățile de stoffe pentru pardisuri și „Kaglam”, cari se află totdeauna în deposit bogat.

Asupra reverențelor confecționate în atelierul meu, îmi permit a atrage deosebita atențiune a On. domni preoți și teologi absolvenți.

În cazuri de urgență confecționez în rind complet de haine în timp de 24 ore. 81 86 —

Uniforme pentru voluntari, cum și tot felul de articole de uniformă, după prescripție croitoria cea mai nouă.

Marca de scutire: „Anker”.

Liniment, Capsicol comp.,

Indicatul pentru

Anker-Pain-Expeller

este un leac de casă valorat de mult, care s-a folosit de mulți ani ca fricțiune sigură în podagră, reumatism și răceli.

Atenție. Din cauza imitațiilor de puțină valoare să fim precauți în cumpărare și să primim numai sticle originale în ștule cu marca de scutire „Anker” și cu numele Richter. Cu preț de 80 fl., C. 1-40 și Cor. 2— să capătă aproape în toate farmaciile. Deposit principal la Iosif Török, farmacist în Budapesta.

Farmacia lui Dr. Richter la
„Leul de aur” în Praga. ::

Șosează Elisabeta Nr. 5 nou.

Expediție clinică. 293 25—42

Viță ostoite de vie

sortare conștientoasă, recunoscută în țara întreagă

Port-altoi americani

plin dezvoltate și crescute în teren deluros,

Vițe nobile europene,

cele mai bune soiuri de vin și de flăcău și pentru struguri de masă

isad de cledici și Șalcâmi (acași)

liferează cu prețuri moderate

piniera primă de viță ardeleană alui

Mihail Ambrosi

Medias (Medgyes Nagyküküllömegye).

Prietinul viierului 834 9—10

soiurilor și prețcurant împreună cu in-
populă și practică pentru plantarea vii-
la cerere ori și cui gratis și franco.

În loc de Coroane 40

numai 10. Minutat ceas de aur electro-remontoar, 5 ani garanție. Contra ramburs.

H. Weisz Ujbánya (Ungaria).

23 1—6

Pește sărat

de tot soiul cu prețurile cele mai ieftine să află de vânzare la Eremie Holdengraber în Brașov. 313 10—10

Tot felul de tipărituri

moderne

execută ieftin, grabnic și conștientos

„Tipografia Poporului”

SIBIU

strada Măcelarilor Nr. 12.

Pentru ori-ce ocazie

au sosit tocmai acum:

DIFERITE ILUSTRATE FRUMOASE

în mare alegere și cu diferite prețuri.

TOT FELUL de BILETE de VIZITĂ

în cel mai modern stil.

HARTIE de EPISTOLE

în diferite prețuri și calități.

BILETE de CUNUNIE

dela cele mai simple până la cele mai fine.

Carol F. Wultschner

mehanic

Sibiu, strada Poplăcii (Quergasse) Nr. 43.

Primul institut sibian

cu forță motoră electrică și Dynamo

pentru nichelat, spore cu aramă, cu aramă galbină (cloale) și cu argint a tot felul de obiecte de metal. — Lucru solid și durabil. Prețuri foarte ieftine.

Cel mai ieftin și mai bun izvor pentru cumpărare de mașini de cusut și biciclete. 273 7—

Atelier pentru repararea bicicletelor și mașini de cusut.

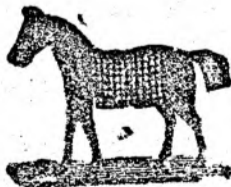
Primește spre executare ferestri (vitrine) moderne la prăvălii, instalează localuri pentru măcelari cu toate recvizitele trebuincioase.

Atelier de curelărie, șelărie și coferărie

ORENDT G. & FEIRI W.

(odinioară Societatea curelarilor.)

Str. Cisnădiei 45. SIBIU. Heltauergasse 45.

Magazin bogat în articole pentru căroțat, călărit, vânat, sport și veiaj, peclăzi și procovături, portmonee și bretele solide și altele

articole de galanterie cu prețurile cele mai moderate.

Carele de mașini, curele de cusut și legat, Sky (vârzobi) permanent în deposit.

Toate articolele din brânzele numite și reparatura lor se execută prompt și ieftin.

Liste de prețuri, la cerere, se trimit franco. 81 51—

Comandele prin poștă se efectuează prompt și conștientos.

Mare deposit de hamuri pentru cai dela soiurile cele mai ieftine până la cele mai fine, coperitoare (țoluri) de cai și cofere de călătorie.

Se caută

un comerciant-crâșmar în comuna Intregalde, situată nu tare departe de Teuș (Tövis), care să poată ținea acolo o crâșmă și să deschidă o boltă cu cele mai de lipsă mărfuri pentru săteni. În vecinătatea localului destinat de prăvălie și birt — ce ambele promit un duplu și frumos venit anual — este casa în care sunt postați finanții, iar la o parte să înțindă un complex de circa 28—29 jughere catastrale pământ arător, fânaș și câțva pădure.

Acest complex respectivul comerciant-birtaș încă poate să-ți înșiră, dacă va vrea, mai ales nefiind singur și având lipsă de a face ceva economie, pentru un câștig mai bun. Nu departe de acolo e deschisă și baie de mineral și pirit de fer. Alteum informații mai de aproape în cauză dă domnul

Nicolae Nestor,
canonic în Lugoj.

18 2—3

Birou de informații.

Cunoscând multele lipsuri ale publicului românesc din provincie, m'am hotărât să deschid în Budapesta birou de informații și

Agentură Românească.

Orice informație relativ la petițiile înaintate la ministerii și la alte foruri, orice informații comerciale și în general în orice cauză dau în răstimp de 2—3 zile ori și cui, resolvând toate chestiile în modul cel mai cinstit.

Urgitez rezolvirea petițiilor. Vorbeso în persoană cu referentul cauzei și rog rezolvire favorabilă.

Fac tot felul de mijlociri comerciale și comande.

Prețuri moderate, serviciu prompt, informații detaliate.

La aviz aștept la gară.

L. Olariu,
Budapest, Lajos utca No. 141, III/19.

Sprijiniți industria națională!

OPINCI

de ori ce calitate precum și piei întregi pentru opinci se află de vânzare la

22 1—6 de vânzare la
Ioan Grecu
măiestru pielar în Porcești (Verestorony).

Nu cumpăra
nimic altceva contra

TUSEI

răgușelei, cataractei, tusei, cataractului bronchial și de gât, ci numai

Caramellele de piept

ale lui **Kaiser** cu
„Trei brazi”

5900 atestate dela medici și privați,
întărite prin notarul public,
garantează succesul sigur.

1 pachet 20 și 40 fil. 1 dosă 60 fil.

Se capătă în toate apotecole, dragueriile și prăvăliile de coloniale mai de frunte.

Vinuri de masă escelente,
litra cu 52 și 60 fileri la cumpărare
de cel puțin 50 litre ofere negustoria
146 85— de vinuri
JOSEF SCHULTZ
Sibiu, strada Urezeului 20

La „Croitoria Universală”

I. PETRASCU

strada Cisnădiei Nr. 30. SIBIU. strada Cisnădiei Nr. 30.
Telefon Nr. 172.

Aduc la cunoștința onoratului public, că mi-au sosit cele mai nouă
stofe eglege și îndgene pentru sezonul de toamnă și iarnă —
astfel că stau la dispoziția on. public pentru a efectui orice
comandă în branșa croitoriei după modelele cele mai nouă.

— Serviciu solid și — Prețuri moderate.

Sprijiniți industria română!

292 7—

— Serviciu solid, prompt și conștientios. —

PRIMA FABRICA

transilvană ces. și reg. privilegiată de

Casse de fer și oțel și lăcătușerie de artă și construcție

— instalată cu forță electrică —

11 4—30

E. PURECE, Sibiu—Nagyszeben

Strada Turnului (Schmiedgasse) Nr. 19.

— Cataloge de prețuri gratis și franco. —

Aușo!

Afuriata de tuse
mă tuseacă.

La tuse, răgușală și întrecinare ajută
sigur și repede

Pastilele de piept ale lui Egger

au un gust admirabil și nu strică pofta de mâncare.

Un carton 1 cor. și 2 cor.

Carton de probă 50 fl.

Depoul central:

farmacia „La palatia”

Budapest, VI, Váci körút 17.

Trăiescă!

Pastele lui Egger
mă scapă de tuse.

În Sibiu se poate căpăta la Guido Fabritius, Carol Morscher, Carol Müller, Rummel, Karl Pissel, August Teutsch.

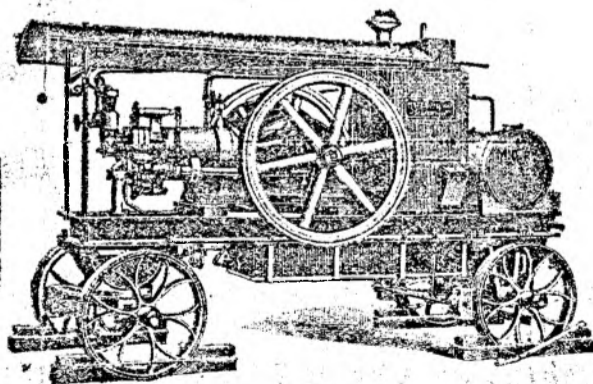
În Sebeș la Wilhelm Lederhülger și Ludvig Binder.

254 17—

În atelierele de mașini ale lui

Eugen Nicola Blaj — Balázsfalva

să pregătesc cele mai bune pluguri și mașini economice

și să află în depozit totdeauna cele mai renumite și mai bune motoare de benzin, locomobile și garnituri de furtăciune blătite cu motoare de benzin, sau locomobile de foc motoare de benzin, stehle și motoare pentru gaz sulfurat, mori de măcinat

cu un cuvânt tot felul de mașini economice, se vând cu prețuri moderate și condițiuni de plată favorabile în rate, pe lângă cea mai mare garanție.

Pentru rezolvirea motoarelor mele, primesc în schimb mașini de vapor. Cei care doresc să-și cumpere ori și ce mașini, să se adreseze cu încredere la firma

Eugen Nicola, atelier de mașini în **Blaj (Balázsfalva).**

Deslușiri și informațiuni să dau gratis. — Catalog românesc franco și gratis.

328 8—10